

T.C.
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
BİLİMSEL ARAŞTIRMA PROJELERİ KOORDİNASYON BİRİMİ

Yıldız Teknik Üniversitesi Kurumsal Bellek Araştırma Projesi

Proje No: SBG-2021-4555

Proje Türü: Güzümlü

SONUÇ RAPORU

Proje Yürütücüsü:
Prof. Dr. Seza Sinanlar Uslu
Sanat ve Tasarım Fakültesi / Sanat Bölümü

Araştırmacılar
Dr. Öğr. Üyesi Emine Önel Kurt (Sanat ve Tasarım Fakültesi / Sanat Bölümü)
Yağmur Tunca (Bursiyer)
Büşra Miray Çobanlı (Bursiyer)
Sena Özçiftçi

18 Ay 2021-2023
İSTANBUL

Bu araştırma, YTÜ BAP Koordinatörlüğü tarafından desteklenen SBG-2021-4555 kodlu Güzümlü proje kategorisinde “Yıldız Teknik Üniversitesi Kurumsal Bellek Araştırma Projesi” kapsamında gerçekleştirilmiştir.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
ÖZET	4
ABSTRACT	4
1. GİRİŞ	5
2. ARAŞTIRMA SONUÇLARINA DAİR	7
3. ARAŞTIRMAYA VERİLEN DESTEĞİN KULLANIMI	47
4. ARAŞTIRMANIN KİTAPLAŞTIRILMASI	48
RAPORDA GEÇEN KAYNAKLAR	50

ÖZET

“Yıldız Teknik Üniversitesi Kurumsal Bellek Araştırma” projesi, Yıldız Teknik Üniversitesi’nin tarihçesinin yayına dönüştürülerek, Kurumun kolektif hafızasına görünürlük kazandırılmasını amaçlayan bir projedir. Proje, Osmanlı İmparatorluğu’ndan Türkiye Cumhuriyeti’ne uzanan süreçte altı evreden ve de altı farklı idari yapıdan oluşan kurum tarihini, sosyal, ekonomik ve kültürel değişimlerle birlikte ele almak üzere, çok çeşitli kaynaklardan gelecek belgelerin; yazılı ve görsel dokümanların toplanmasını ve yayınlaştırılması amacıyla hazırlanmıştır.

Söz konusu araştırma projesinde Yıldız Teknik Üniversitesinin kurulmasına giden süreçte öncül kurumlar olarak nitelendirilen YTÜ tarihinin temellerini oluşturan eğitim kurumlarının arşivleri, Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri, basın arşivleri (Fransızca 1911-1922, Osmanlıca 1911-1927 ve Türkçe 1927-günümüz) ile YTÜ’ye bağlı vakıf ve çeşitli derneklerin arşivleri taranmış, elde edilenler araştırma sonucunda analogik bakış açısı ve eşzamanlılık temelinde bütüncül bir yaklaşımla kaleme alınarak kitaplaştırılmıştır. Halen teknik hazırlık aşaması süren yayında, Kondüktör Mekteb-i Alisi’nden Yıldız Teknik Üniversitesi’ne uzanan yüz yılı aşan sürede kurumlar arasında devamlılık içeren ilişkisi merkezinde, Yıldız Teknik Üniversitesi’nin yüksek öğretim kurumları tarihindeki yerine atıfla, üniversitenin ülke kalkınmasındaki rolünün belirgin kılınmasına, ulusal ve uluslararası tanınırlığının güçlendirilmesine yönelik bir yaklaşım ortaya konmuştur.

ABSTRACT

The “Yıldız Technical University Institutional Memory Research” project is a project that aims to make the collective memory of the Institution visible by publishing the history of Yıldız Technical University. The project consists of documents from a wide variety of sources, in order to deal with the history of the institution, which consists of six phases and six different administrative structures in the process from the Ottoman Empire to the Republic of Turkey, together with social, economic and cultural changes; It has been prepared for the purpose of collecting and publishing written and visual documents.

In the aforementioned research project, the archives of educational institutions that constitute the foundations of the history of YTU, which are considered as pioneer institutions in the process leading to the establishment of Yıldız Technical University, the Presidency State Archives, the press archives (French 1911-1922, Ottoman 1911-1927 and Turkish 1927-present) and foundation affiliated to YTU and the archives of various associations were scanned, and the results were written with a holistic approach on the basis of analogical perspective and simultaneity as a result of the research and compiled into a book.

In the publication, which is still in the technical preparation phase, the role of the university in the development of the country is clarified by referring to the place of Yıldız Technical University in the history of higher education institutions, in the center of the relationship between institutions, which includes more than a century, from Kondüktör Mekteb-i Alisi to Yıldız Technical University, an approach has been put forward to strengthen its national and international recognition.

1. GİRİŞ

Yıldız Teknik Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinatörlüğü tarafından desteklenen SBG-2021-4555 kodlu “Yıldız Teknik Üniversitesi Kurumsal Bellek Araştırma Projesi” başlıklı Güdümlü Proje araştırması eşzamanlı olarak birkaç alanda sürdürüldü. Öncelikle YTÜ kurum arşivine ait belge, fotoğraf vd. dokümanların toplanması ve tasnif edilmesi, diğer arşiv belgelerinin tespit edilmesi (Devlet arşivleri, Meclis tutanakları, Resmi Gazete vb.) sağlandı. Ardından basında çıkmış haberlerin taranması, Yıllıklar, kurum dergileri, faaliyet raporları ve strateji planları gibi diğer basılı malzemelerin toplanması, mezun, kurum personeli ve emekli personele ait belge vb. dokümanlara ulaşılması ve daha önce hazırlanmış kurum tarihini içeren yayınların incelenmesi gibi çalışmalar gerçekleştirildi.

Arşiv belgeleri arasında 1910 yılından itibaren Meclis-i Mebusan (Meclis) tutanakları, Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri ve Milli Kütüphane Arşivi’nden elde edilen belgeler kurum tarihinde yeni bilgilerin açığa çıkmasında doğrudan kullanıldılar. Basın haberleri için, yine 1910 yılından itibaren dönemin Osmanlıca, Fransızca ve Türkçe gazeteler ile Resmi Gazete arşivi taranırken, TRT Arşivinde yapılan taramayla da çeşitli dönemlere ait video kayıtlar tespit edildi. Üniversite kütüphanesinde ve kurum mensuplarının özel arşivinde bulunan çeşitli yıllara ait Yıllıklar ile sahaflarda ya da mezatlarda rastlanan yıllık, diploma, ders kitapları gibi çeşitli tür belge, fotoğraf, kartpostal ve efemera türü malzemeler de yine bağış ve satın alma yoluyla YTÜ Arşivi’ne eklendi.

Araştırma devam ederken, Doç. Dr. Kadriye Tezcan Akmehmet ve Prof. Dr. Nevra Ertürk’ün yürüttükleri YTÜ Müzesi Projesiyle, YTÜ Kurumsal Bellek Araştırma Projesinin işbirliği içinde birbirini besleyerek ilerletilmesine özen gösterildi. Kurum içinde kurulan temaslar sonucunda Kurumsal İletişim Koordinatörlüğü, Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı, Diploma Birimi, Yapı İşleri Dairesi, Personel Dairesi, Kütüphane ve Dokümantasyon Merkezi gibi birimlerde bulunan belgeler toplanarak, YTÜ Müzesi için oluşturulan depoya alındı. Genel Sekreterlik ve YTÜ Rektörlük Özel Kalemde muhafaza edilen erken tarihli kurum raporları, fotoğraf albümleri, geçmiş dönemlere ait yazışmalarla Fakültelerin kuruluş süreçlerini içeren yayınlar da bu safhada toplandı. YTÜ tarihinin en köklü bölümleri olan İnşaat, Makine ve Mimarlık Fakültelerinin yakın zamanlarda gerçekleştirdikleri kendi tarihçelerine yönelik

Çalışmalardan yararlanılırken, kurum tarafından hazırlanmış bilimsel (İDMMA dergisi, YÜD ve YTÜD gibi) ve popüler yayınlar (Yıldızlar dergisi gibi), Faaliyet Raporları ile Strateji Planları da incelendi.

Kurum hakkında daha önce hazırlanmış üç tarihçe; Atıf Tansuğ imzalı 1943 tarihli Yıllık yazısı, 1973'te Prof. Dr. Bedi İlgım tarafından kaleme alınmış İstanbul Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi Kuruluşundan Bugüne isimli kitap ve son olarak 2011 yılında Prof. Dr. Yavuz Aksoy tarafından hazırlanmış Yüzüncü Yılında Yıldız Teknik Üniversitesi ile Bana Yıldızı Anlat isimli kitaplar incelendi. Mimarlık Fakültesi Dekanlık arşivi ve YTÜ Rektörlük Özel Kalem arşivinde bulunan Prof. Dr. Adnan Ergeneli'nin kaleme aldığı ve kuruma emanet ettiğİ daktilo edilmiş günlüğü (Mart 1963-Ocak 1970) ve günlüğe eşlik eden 150 ayrı başlık altında toplanmış ek belgeler de incelemeye dahil edildi.

YTÜ BAP Koordinatörlüğü tarafından desteklenen "Yıldız Teknik Üniversitesi Kurumsal Bellek Araştırma Projesi" başlıklı GÜdümlü Projesinde elde edilen bütün belge vb. dokümana araştırmanın nihai hedefi olan kitap yayınında yer verilmesi olanaklı olmadığı için bu belgelerin bir kısmının müze projesinde yer almasına ve de YTÜ Arşivi'ne aktarılmasına karar verildi. Böylece araştırma malzemesinin kuruma kalıcı olarak aktarılması planlandı.

Araştırma kapsamında Devlet Arşivleri başta olmak üzere kurum arşivinin de taranması sayesinde mevcut durumun tespiti de yapılarak hem Devlet Arşivleri'ndeki dokümanların tespit edildi hem de kurum bünyesindeki dokümanların fiziki durumları da gözlemlenmiş oldu.

Basın taramaları sayesinde kitapta yer alsın ya da almasın kuruma ilişkin tüm haberler dijital ortamda arşivlenerek kurum arşivine katkı sağlanması hedeflendi. YTÜ Öncülü Kurumlar tarafından kullanılan logo, diploma, antetli kağıt vb. tür basılı ve üretilmiş malzemelerin toplanması da yine proje kapsamında gerçekleştirildi. Öte yandan YTÜ bünyesinde halen aktif çalışan farklı birimlerde saklı bulunan fotoğraf, belge vd. dokümanların içeriğine dair bilgi edinildi.

Yukarıda ana hatlarıyla anlatılan araştırma ve incelemeler sonucunda elde edilen tüm veriler birbirleriyle ilişkilendirilerek, yer yer analogik bir bakışla, temeldeyse kronolojik seyrinde ilerleyen bir anlatıya dönüştürüldü. Bu sırada geriye dönük olarak yer yer eksik ya da hatalı aktarılan bazı bilgilerin düzeltilerek güncellenmesi de mümkün oldu.

2. ARAŞTIRMA SONUÇLARINA DAİR

1911 yılından günümüze uzanan ve yüz yılı aşan bir zaman dilimini kapsayan araştırmada Yıldız Teknik Üniversitesinin Osmanlı İmparatorluğu’ndan Türkiye Cumhuriyeti’ne intikal etmiş ve günümüzde halen varlığını koruyan az sayıdaki kurumdan biri olması nedeniyle 111 yılı aşan mevcudiyetinin ele alınması ana zemini oluşturmuştur. Araştırmada elde edilen veriler öncelikli olarak YTÜ tarihinin incelenmesi amacıyla uygun olarak kronolojik bir akış içinde birbirinin içinde dönüşerek gelişen ve değişen kurumların; 1911-23 Kondüktör Mekteb-i Alisi, 1923-37 Nafia Fen Mektebi, 1937-69 Teknik Okul, 1969-1982 İstanbul Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi, 1982-1992 Yıldız Üniversitesi ve 1992- ∞ Yıldız Teknik Üniversitesi’nin gelişimine odaklanılmıştır. Elbette bu uzun süreçte kurumlar nezdinde yaşananları imparatorluktan ulus devlete geçiş sürecinde ülkede cereyan eden siyasi ve sosyal değişimlerle ilişkili görmek ve zaman zaman da yüksek öğretimin kendi gelişimiyle bağlantılar kurmak mümkün olmuştur.

Proje kapsamında elde edilen sonuçlara geçmeden önce kurum tarihine ilişkin yanlış bilinen bazı bilgilerin yenilendiğini belirtmek gerekir. Kondüktör Mekteb-i Alisi’nin kuruluş iradesinin orijinaline ilk defa erişmesiyle tarih bilgisi kesinleşmiştir. Böylece sürdürülen bir hatanın düzeltilmesi mümkün olmuştur. Öte yandan Yıldız Sarayı ikinci avlusu civar yapılarının kuruma tahsis edilmesiyle ilgili olarak yine daha önce bilinmeyen Mustafa Kemal Atatürk imzalı belge ilk defa gün yüzüne çıkarılmıştır. Kurumlarda öğrenim görmüş kadın öğrencilere ilişkin neredeyse çok az ve de kısmen hatalı aktarılan bilgiler bu araştırma sonunda yeniden düzenlenmiş ve 1920’lerin sonlarında ilk kadın öğrencinin varlığı tespit edilmiş, onu takip eden yıllarda da sayıları yavaş yavaş artan kadın öğrencilerin sayıları ve isimleri belirlenmiştir. Yine kurum tarihine ışık tutan çok önemli bir birincil kaynak Adnan Ergeneli’nin kaleme aldığı ve kuruma emanet ettiği günlüğü bu araştırma sırasında görülmüş ve ilgili belgeleriyle beraber araştırmada içerdiği döneme ışık tutmuştur. Kurum yıllıkları gibi öğrencilere, akademik personele ve yaşanmış başkaca olaylara dair bilgiler barındıran kaynaklar da araştırmada önemli bir yer tutmuş ve edinilen bilgilerin devamlılığı ve sağlamalarının yapılabilmesi için yararlı olmuştur. Proje sürerken YTÜ web sitesinin yenilenmesi sırasında Kurum Tarihçesi ve benzeri içerikler elde edilen yeni malzemeler

ışığında düzenlendi. Böylece proje sonuçları yayına dönmeden önce araştırma sonuçlarının değerlendirilmesi sağlandı. Aşağıda yer alan başlıklar altında bir kısmının görüleceği şekilde elde edilen veriler yazıya aktarıldı.

2.1. YTÜ Öncülü Kurumlara Bakış

Osmanlı İmparatorluğu'nda III. Selim döneminde başlayan yenilikçi hareketler II. Mahmut iktidarında ağırlıklı olarak eğitim alanına odaklanır ve yükseköğrenim programlarının geliştirilmesi gereği ortaya çıkar. Rüştîye sonrası ileri düzeyde eğitim verecek okulların oluşturulması için dönemin Maarif Nâzırı Saffet Paşa, 1873 yılında imparatorluğun ilk lisesi Mekteb-i Sultani'nin (1868) müdürü Sava Paşa'dan 16 yaş üzeri öğrenciler için ileri seviye eğitim verecek bir mektep kurmasını ister.¹ Sava Paşa da biri hukuk ve edebiyat alanında hizmet verecek Dârülfünûn-u Sultânî, diğeryse fen alanında Mühendisîn-i Mülkiyye (Mülkiye Mühendis Mektebi) adıyla bilinecek iki okul tasarlar. Ancak fen okulunun adı kısa süre sonra Paris'teki *École des Ponts et des Chaussées*'den esinlenilerek *Turuk-u Maâbir Mektebi* (Yol[lar] ve Köprü[ler] Okulu) olarak değiştirilir. Doğrudan Mekteb-i Sultani'ye (Galatasaray Lisesi) bağlanan Turuk-u Maâbir Mektebi hemen ertesi yıl faaliyete geçer (1874). Okul, Sultani mezunları için iki yıllık,² Sultani mezunu olmayanlar içinse 4 yıllık bir program yürütecektir. Okulu tez çalışması yaparak tamamlayanlara *doktor mühendis*, tez yapmadan bitirenlere ise *mühendis muavini* ya da *kondüktör* (tekniker) sanı verilecektir.³ Ekseriyetle gayrimüslim öğrencilerin rağbet ettiği Turuk-u Maâbir Mektebi'nde, fizik ve kimya-i sinai, topografya, uygulamalı ve genel mekanik, hidrolik ve malzeme hazırlama dersleri Fransızca okutulacaktır.⁴ Ne var ki başarılı geçen beş yılın sonunda (1879) herhangi bir sebep gösterilmeden Turuk-u Maâbir Mektebi lağvedilir.⁵ Bir süre sonra imparatorluk genelinde nafia (bayındırlık) faaliyetleri için yetişmiş insan gücü açığının giderek artması sonucu yeniden benzer bir okul kurulması gereği gündeme gelir. Bu defa kurulacak okula Kondüktör Mekteb-i Âlisi adı verilecek okul *âli mektep* yani yüksekokul statüsünde olacaktır.

¹ <https://islamansiklopedisi.org.tr/darulfunun> (İslam Ansiklopedisi, C.8, s.521-522)

² E. İhsanoğlu, Darülfünun Tarihçesi, 1993, s.216.

³ E. İhsanoğlu, Darülfünun Tarihçesi, 1993, s.217.

⁴ E. İhsanoğlu, s. 228.

2.2. Kondüktör Mekteb-i Alisi

24 Temmuz 1908’de Meşrutiyet’in ilanından sonra Osmanlı İmparatorluğu’nda belirginleşmeye başlayan özgürlükçü duygular, iktisadi ve sınai alanlarda gerçekleştirilmesi istenen kalkınma hareketlerine eşlik ederken, Meclis-i Mebusan’da da 1911 yılı başından itibaren sıklıkla nafia faaliyetlerinden yeterince verimli sonuçlar alınamadığı konuşulmaktadır. Harbiye Nazırı Mahmut Şevket Paşa meseleyi çözebilmek için nafia kondüktörleri yetiştirecek bir okul açılması gerektiğini dile getirir.⁶ Bir ay sonra 11 Mayıs’a gelindiğinde dönemin Ticaret ve Nafia Nazırı Mekteb-i Sultani mezunu Bedros Hallacyan Efendi, Mahmut Şevket Paşa’nın bıraktığı yerden konuyu yeniden gündeme taşıyarak nafia faaliyetlerinin Avrupa’daki gibi süratle yapılabilmesi için Kondüktör Mektebi’nin derhal açılması gerektiğini söyler.⁷ Böylece Kondüktör Mektebi, Osmanlı İmparatorluğu’nda yapımına hız verilen yol, demiryolu, köprü inşası gibi çeşitli bayındırlık faaliyetlerinde görev alacak teknikerlerin yetiştirilmesi amacıyla kurulur. 11 Mayıs 1911’de Meclis-i Mebusan’da gündeme gelen okulun resmi kuruluş ilanı 31 Temmuz 1911’de yapılır. “Âli” mektep yani yüksekokul statüsündeki Kondüktör Mektebi’nin programı iki yılla sınırlandırıldı ve öğrenim aynı yılın eylül ayında başlanır. Özel bir bina yapılmasına vakit olmadığı için Divanyolu üzerinde Salih Efendi Konağı olarak bilinen bir dönem Sağlık Müzesi olarak da kullanılmış olan bina okul için tahsis edilir.

Kondüktör Mekteb-i Alisi Kuruluş iradesi
BEO_003925_294364_002_001, Devlet Arşivleri

⁵ Age, s.223.

⁶ <https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/MECMEB/mmbd01ic03c005/mmbd01ic03c005ink076.pdf> (sayfa 176)

⁷ <https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/MECMEB/mmbd01ic03c006/mmbd01ic03c006ink096.pdf> (sayfa 413-420)

Cebir-matematik dersi öğretmeni Hazım Bey ilk müdür olarak atanır. Okul açıldıktan birkaç hafta sonra başlayan Trablusgarp Savaşı nedeniyle 40'ar kişilik iki şubeden 1913 yılında sadece 14 öğrenci mezun olabilecektir. Balkan Savaşları ve Birinci Dünya Savaşı, ardından İstanbul'un işgaline de tanık olan kurum sık sık yer değiştirmek zorunda kalmasına rağmen öğretimi ara vermeden sürdürür. 1913 yılında kurumun başına geçen İbrahim Selahattin Bey savaş ve işgal yıllarında öğretmen bulmakta zorlandığı için programdaki birçok dersi tek başına yürütür. 1923 yılına kadar birçok öğrencisini cepheye yollayan okuldan 66 öğrenci tekniker olarak mezun olabildi ve bu öğrencilerin çoğu Anadolu'da yürütülen bayındırlık projelerinde görev alırlar.

2.3. Nafia Fen Mektebi

İmparatorluk bünyesinde, bayındırlık faaliyetlerinde eksikliği hissedilen yüksek ihtisas sahibi, bilgili teknik kadroları hızlıca yetiştirebilmek amacıyla iki yıllık okul olarak kurgulanan Kondüktör Mektebi, cumhuriyetle Türkiye'si için de benzer amaçlarla hizmet edecek, ihtiyaç duyulan fen memurlarını yetiştirecekti. Bu görev "*Devletin umran siyasetinin tatbikatında filen hizmet etmek üzere birinci derecede yapılan projeleri zemine tatbik etmek ve ikinci derecede gelen proje ve evrakı fenniye ve hesabiyyesini bizzat hazırlayarak tatbikatını yapacak fen memurları yetiştirilmesi*" şeklinde ifade edilmiş,⁸ dolayısıyla müfredat içeriğinde bazı değişiklikler yapılması gereği doğmuştu. Ayrıca okul binasının da değişmesi lazımdı. 1923 yılı güz dönemine Kondüktör Mektebi, Babıalide'deki Nafia Nezaretî'nin bodrum katından çıkarak, Yüksek Mühendis Mektebi'nin de içinde olduğu Gümüşsuyu'ndaki kışla binasına taşındı ve adı değişerek Nafia Fen Mektebi yani Bayındırlık Fen Okulu oldu. Böylece aynı hizmet ülküsüne bağlı iki ayrı kurum; Yüksek Mühendis Mektebi ile Nafia Fen Mektebi aynı çatı altında bir araya geldi ve öğrenciler de ileride mühendis ve fen memuru ya da tekniker olarak birlikte çalışacakları mesai arkadaşlarıyla öğrenim içindeyken tanışma imkânı buldular. Ders programlarında yapılan düzenlemeler sonucunda öğrenim süresi altı ay uzatıldı ve okul süresi iki buçuk yıla çıkarıldı, mezunlarına fen memuru diploması verilmeye başlandı.

⁸ Nafia Fen Mektebi Raporu, 1923-1933, s.1-2. (YTÜ Arşivi)

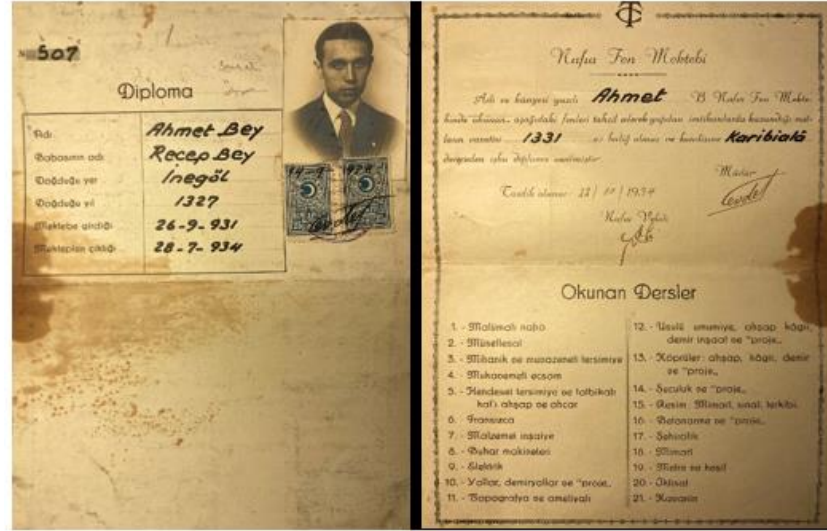
1930 Yılı Nafia Fen Mektebi Mezunları, YTÜ Arşivi

[Nafia Fen Mektebi Talebesinin İstedikleri], Cumhuriyet, 6 Haziran 1928, s.1.

1930 yılında Bedriye Hanım Nafia Fen Mektebi'nden mezun olarak hem okulun, hem de genç cumhuriyetin ilk kadın fen memuru oldu. Ertesi yıl Ankara merkezli Nafia Fen Mektebi Mezunları Birliği kuruldu. O yıl İbrahim Selahattin Bey sağlık nedeniyle müdürlükten ayrılınca yerine Cevdet Erdemi atandı. Öğrenim süresine bir ay daha eklendi ve program üç yıla çıkarıldı. Böylece fen memurlarının daha kalifiye olmaları hedeflendi. 1935 yılı geldiğinde yol mühendisi Atıf Tansuğ müdür oldu. Aynı senenin yazında alınan bir kararla okul Gümüşsuyu'ndan Kuruçeşme'deki Memduh Paşa Köşkü'ne taşındı. Ne var ki Bayındırlık Bakanı Ali Çetinkaya'nın girişimleriyle mevcut okul programında bir kere daha

değişime gidildi ve 4 Aralık 1936 tarih ve 3074 sayılı ek kanunla öğrenim programı değiştirildi. Böylece Nafia Fen Mektebi hem iki yıllık tekniker hem de dört yıllık mühendislik programı uygulamaya başladı. Okulun adı da Teknik Okul olarak değiştirildi.

1934 tarihli Nafia Fen Mektebi Şehadetnamesi, (Araştırmada erişilen bu belge YTÜ Arşivi'ne kazandırılmıştır).

2.4. Teknik Okulu

Nafia Fen Mektebi'nin Kuruçeşme'deki Memduh Paşa Köşkü'ne taşınmasının ardından yapılan müfredat değişikliği sonucunda kurumun hem tekniker hem de mühendis yetiştirecek şekilde iki ve dört yıllık iki ayrı program uygulamasına karar verilmişti. Böylece inşaat ve makine bölümlerindeki öğrenciler iki yıl okudukları durumda tekniker, dört yıl okudukları durumdaysa mühendis olabileceklerdi. Değişimin hukuki alt yapısı için bizzat uğraş veren Nafia Vekili Ali Çetinkaya'nın da desteğiyle bir yıl kadar sonra 4 Aralık 1936'da Nafia Vekâletinin teşkilat yapısını düzenleyen 2443 sayılı kanuna ek olarak 3074 sayılı bir başka kanun çıkarıldı ve Nafia Fen Mektebi, Teknik Okul'a dönüştürüldü. 1936 yılında iki farklı tür eğitimle hem tekniker hem de mühendis yetiştirmeye başlayan Teknik Okul, artan öğrenci mevcudu nedeniyle 1937 baharında Yıldız Sarayı kompleksi içinde tahsis edilen binalara yerleşir. 11 Kasım 1937 tarihinde de reisicumhur Mustafa Kemal Atatürk'ün imzasıyla okulun yönetmeliği kabul edilir. Yıldız Sarayı'ndaki ahşap köşkler derslik ve kütüphane olarak değerlendirilirken, Çukursaray pansiyon olarak düzenlenir. Damatlar Dairesi olarak bilinen yapıya dış beden duvarları korunarak mimar Emin Onat tarafından hazırlanan planlara uygun olarak yeniden inşa edilir ve 1939 yılı güz döneminde İnşaat ve Makine şubelerinin kullanımına açılır. Nafia Nezareti'ne bağlı olarak açılan

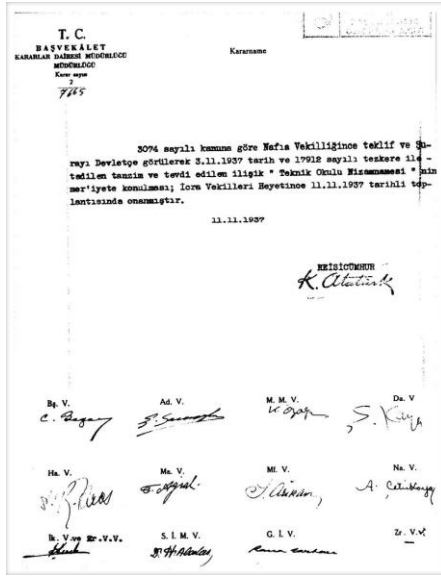
Kondüktör Mektebi ve devamındaki Nafia Fen Mektebi'nden sonra Teknik Okul da Bayındırlık Bakanlığı'na bağlı kalmış, ancak okulun gelişmesi için artık eğitim bakanlığına bağlanması daha doğru olacağı görülmüştü. Konu devlet kademelerinde de kabul gördüğü için çok geçmeden 26 Eylül 1941'de çıkarılan 4121 sayılı kanunla Teknik Okul Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlandı.⁹ Böylece 63'ü idari, 61'i akademik ve 75'i de sair personelden (doktor, bahçıvan, berber, gece bekçisi gibi) oluşan 257 kişilik memur kadrosu Milli Eğitim Bakanlığı'na devredildi ve Teknik Okul için yeni bir dönem başladı. Karar çıktıktan yirmi gün sonra da 15 Ekim 1941'de Bakan Hasan Ali Yücel ve müsteşar Rüştü Uzel bazı bakanlık bürokratlarıyla beraber Teknik Okul'u ziyarete gelerek yerinde incelemelerde bulundular.

Maarif Bakanı Hasan Âli Yücel'in Teknik Okulu ziyareti

1941 yılında Maarif Bakanlığı'na bağlanan okulun ilk yıllığı 1942-43 mezunları için hazırlanır ve diploma numaraları Nafia Fen Mektebi'nin bıraktığı yerden devam ettirilerek kurumsal bütünlüğün korunması sağlanır. Anadolu'ya ilk teknik gezi düzenlenmesi, diploma projesi dersinin programa eklenmesi gibi yeniliklerin yanı sıra Mühendislik birimi altında Mimarlık ve Elektrik şubelerinin açılması, ülkedeki ilk Harita Kadastro Şubesi ile ilk Akşam Teknik Okulu'nun kurulması da yine Teknik Okul çatısı altında gerçekleşir.

⁹ İlgili kanun tasarısı 17 Eylül 1941 tarihinde mecliste onaylanmış, 26 Eylül 1941'de Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri,
Belge no: 03001801028093013

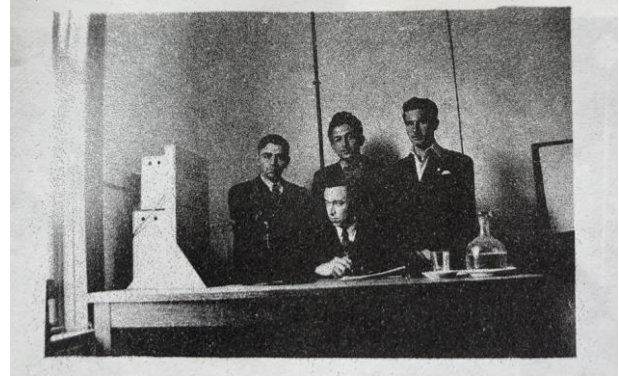
1943 Teknik Okulu Yıllık kapağı

1951 güzünde iki yıllık tekniker şubeleri kapatılır. 1959 güzünde yeni öğretim binası kullanıma açılır. Aynı yıl yüksek lisans programları öğrenci kabul etmeye başlar ve ülke çapında açılan diğer teknik okullarla karışmaması için kurum İstanbul Yıldız Teknik Okulu olarak anılmaya başlanır. Bunu, 1959 yılında ihtisas (yüksek lisans) programlarının açılmasıyla okul adının İstanbul Yüksek Teknik Okulu olarak değişmesi izler.

Öğrenci mevcudunu karşılamak için gereken yeni öğretim binası beş katlı olarak tasarlanır. Dikdörtgen planlı yapı 1959'da tamamlandığında on altı dersane, iki resimhane, on muallim odası ve çeşitli idari personel odalarıyla bazı bürolardan müteşekkildir. Daha sonra bu bina “eski öğretim binası” olarak geçen Emin Onat tarafından tasarlanan yapıyla aralarına alt katında tiyatro salonu olan (ileride bu salona Oğuz Atay Sahnesi adı verilecektir),¹⁰ üst katıysa kütüphane olarak kullanılacak yeni bir binanın eklenmesiyle birleştirilecektir. Yeni binanın kullanıma girmesiyle¹¹ Teknik Okul'da başka bir dönem başladığını söyleyebiliriz. Zira okul yönetimi inşaatın tamamlanmasının verdiği heyecanla olsa gerek ülke genelinde akşam programlarının açılmasının konuşulduğu o günlerde devletin talebine üniversitelerin hepsi olumsuz cevap verirken, İstanbul Yüksek Teknik Okul olarak Akşam Teknik Okulu açabileceklerini duyurur. Bir anda dikkatleri üzerine çeken kurum, açılış için binanın açılış günü olan 5 Mart 1959 tarihini seçer. Açılış törenine Milli Eğitim Bakanı Celâl Yardımcı ve Vali Ethem Yetkiner'in yanı sıra çok sayıda davetli katılır.

¹⁰ Erol Köktürk, *Saçlarına Yıldız Düşmüş Selva Ünal'ın Kitabı*, 2014, 50, 119.

Akşam Teknik Okulu'nda eğitim süresi beş yıl olacak, ilk etapta sadece Makine ve Elektrik bölümlerine öğrenci kabul edilecek, sonra İnşaat, 1968'de Mimarlık, 1971'de Harita ve Kadastro bölümü açılacaktır (İDMMA dönemi).

Akşam öğretimi sırasında Teknik Okulu, 1959 Prof. Mustafa Santur ve Okul Radyosu öğrenci personeli

Kadın öğretmenlerin öğretim kadrosunda yer almaya başlamasıysa 1950'lere tarihlenmektedir. Bilinen ilk atamalar İngilizce dersleri için gerçekleşmiş; 1951'de Perihan Yiğit (Güven), 1953'te Cemile Ünlü ve 1954'te de Selva Kamay (Ünal), 1955'te Mükerrerem Yörükoğlu, 1958'de Peride İz ve 1959'da da Aliye Bilen kadroya alınmışlardır. Dil derslerinin tüm şubeler için zorunlu ders olması nedeniyle de adı geçen bu öğretmenler bütün öğrencilerin tanıdığı isimler olurken, Rüçhan Kutman ve Günay Gökhan (Matematik) da Teknik Okul'un ilk asistan kadınları olacaklardır (1955). Yönetici kadroda yer alan ilk kadınsa okulun İngilizce öğretmenlerinden Selva Çalışkan'dır (Ünal). Selva Hanım 1961'de Müdür Yardımcılığıyla başlayan yöneticilik görevini kurum içinde ve dışında çeşitli birimlerde (Öğrenci Danışmanlığı, IAESTE kurum temsilciliği, Yıldız Vakfı kurucu üyeliği ve ÖREM kurucu üyeliği gibi) elli yıl boyunca sürdürecekti.¹²

Okulun simge müdürlerinden Atıf Tansuğ bir yılı Nafia Fen Mektebi'nde olmak üzere 25 yıl boyunca görev yaparken, 1963 yılında ilk kez seçimle göreve gelen yüksek mühendis Prof. Adnan Ergeneli ise Teknik Okul'un "Akademi" statüsü kazanmasında büyük rol oynar. 3 Haziran 1969 tarihli 1184 sayılı kanunla İstanbul Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi kurularak Teknik Okul devri sona erer.

¹¹ [Teknik Okul Müdürlüğünden], *Cumhuriyet*, 1 Mart 1959, 5.

¹² Selva Ünal'ın 1954 yılından, vefat ettiği 2013 yılına kadar Teknik Okul, İDMMA, Yıldız Üniversitesi ve Yıldız Teknik Üniversitesi'yle Yıldız Vakfı'nda yaptığı görevleri ve hatıralarını içeren **Saçlarına Yıldız Düşmüş Selva Ünal'ın Kitabı** isimli eser Erol Köktürk tarafından hazırlanmış ve 2014 yılında basılmıştır.

2.5. İstanbul Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi

1961 yılında öğrencilerin dile getirdiği yönetmelik tadilatı talebinin ardından okul yönetiminin de yaklaşık altı yıl süren kararlı çabaları sonucunda tasarı, 22 Mayıs 1969'da meclisten geçer ve 3 Haziran 1969'da da Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girer. Böylece 1937 yılında Mustafa Kemal'in imzaladığı kararnameyle açılan Teknik Okulu, otuz iki yılın sonunda mevcut statüsünü daha ileri bir noktaya taşımayı başararak İstanbul Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi (İDMMA) adını alır. Kurum tarihi içinde bu değişim, Teknik Okulu adı altında kuvvetlenen yapının akademik özerklikle daha ileriye taşınması anlamına gelmektedir. Artık sadece lise mezunu öğrencileri sınavla alacak olan İDMMA, bir yanda Teknik Okulu'ndan devraldığı mirasla yurt genelinde açılmakta olan teknik okullara örnek teşkil etmeyi sürdürecektir, bir yandan da mevcut üniversiteler arasında yeni ve özgün yapısıyla kendini kabul ettirme gayretinde olacaktır. 1982 yılında YÖK kanunu çıkına kadar akademi statüsünü koruyan kurum, on üç yıllık kısa ömrüne rağmen ülke genelinde yaşanan olağanüstü şartlar altında mücadeleci tavrını korumayı başaracaktır.

Ek 121

PTT TELGRAF

Devlet teğrat muhaberatında dolay memnuniyet kabul etmek

Servis: 04

Adresi :

SAYIN ADNAN ERGENELİ YUKSEK TEKNİK OKULU MUDURU YILDIZ İSTANBUL

Numara	Kelime	Verildiği	Orta merkez	Alındığı
		Yer	Yer	Yer
3039	BAKANLIKLAR	ANK	16080	45 22/5 18/00

== DEVLET MUHENDISLIK VE İNN MİMARLIK AKADEMİLERİ KANUNU TASARIS BUGUN TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİNDE GÖRÜSÜLEREK KANUNLAŞMIŞTIR DUYURUR BASTA ZATIALINIZ OLMAK ÜZERE BUTUN ARKADAŞLARIMI TEBRİK EDER HAYIRLI VE BASARILI OLMASINI DİLERİM ==

Bick. No. 3001-3200 (108x140) - 30000000

MESLEKİ VE TEKNİK ÖĞRETİM MUSTESARI AKİF TUNCEL ++++

Akif Tuncel'in Adnan Ergeneli'ye gönderdiği Meclis'ten Akademi'nin kurulması kararının çıktığını haber veren tebrik telgrafi, 22 Mayıs 1969, YTÜ Arşivi.

İstanbul Yıldız Teknik Okulu, 3 Haziran 1969 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanan 1184 sayılı kanunla yeni bir statü ve yapı kazanır ve kurumun adı İstanbul Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi olarak değiştirilir. Böylece şube idareleri kürsü yapısına dönüştürülür; Teknik Okul bünyesindeki öğretim kadrosu akademik tahsil seviyesine göre asistan, öğretim görevlisi, doktor, doçent ve profesör unvan olarak sıralanır. Mühendislik eğitimi vermenin

yanı sıra mühendislik bilimine katkı da sağlayabilme gayesiyle yapılan bu değişiklikten sonra İDMMA bünyesinde, Elektrik, Harita ve Kadastro, İnşaat, Makine ve Mimarlık Bölümleri altında 40 kürsü kurulur.

Her kürsü başında en az bir profesör bulunmaktadır. Prof. Nuriye Pınar Erdem hem Jeoloji Kürsüsü'nün hem de İDMMA'nın ilk kadın kürsü başkanı olarak göreve başlar. Tüm dünyada öğrenci hareketinin etkili olduğu o yıllarda İDMMA'da da öğrenci boykotları ve siyasi görüş temelinde yaşanan çeşitli çatışmalar yaşanır ve kurum yönetimi sadece 1970 yılında 3 defa değişir.

İDMMA döneminde de kullanılan okul rozeti

Sonunda Teknik Okul'da da bir dönem müdürlük yapmış olan Vakkas Aykurt başkan olarak göreve ikna edilir ve okul bir süre için istikrara kavuşur. Kurumun işleyişine doğrudan etki edecek bir diğer gelişme ise 1971'de yaşanır. O sene Adana (2), Eskişehir (2), İzmir (8), Ankara (10) ve İstanbul'da (15) bulunan toplam 37 özel yüksek okulun Anayasa'daki eşitlik ilkesine aykırı olduğu gerekçesiyle kapatılmalarına ve öğrencilerinin akademi ya da üniversitelere aktarılmalarına, sahip oldukları binaların da devletleştirilmesine yönelik bir kanun düzenlenir.¹³ Alınan karara göre İstanbul'daki Işık, Galatasaray, Cağaloğlu ve İstanbul Kimya Mühendislik Özel Okulları İDMMA'ya bağlanır. Karar açıklanır açıklanmaz bu okullara Vatan ve Kadıköy Mühendislik ve Mimarlık Yüksek Okulları da eklenir.¹⁴ Bu okullarda gündüz programları 4, gece programları da İDMMA'daki gibi 5 yıl olduğu için öğrenim sürelerine müdahale yapılması gerekmeyecek, adı geçen okullarda çalışan personelse İDMMA kadrolarına geçirilecektir. Fakat süreç yazıldığı kadar kolay olmaz. Okul pansiyonunda kalan öğrencilerinin kontrolünü sağlamakta zorlandığı için yatılı eğitime son vermek zorunda kalan İDMMA, şimdi mekân olarak farklı yerlerde bulunan yüksek okullarda düzen kurup, denetim sağlayacak, kendi akademik kadrosundan da yararlanarak bu

¹³ Resmi gazete, 1 Eylül 1971, Sayı: 13943.

okullardaki öğrencilerin akademi öğrencileriyle denk seviyeye gelmesi için programlarını yeniden ele alacaktır. Öğrenci mevcutlarında gündüz programlarında 4 katı bir artışla 5100 öğrenci, akşam programlarındaysa 5 kat bir artışla 8000 öğrenci İDMMA çatısı altına girer.

1973 yılında Matematik ve Fizik şubelerinden oluşan Temel Bilimler Bölümü açılır. Akademi başkanlığına Prof. Muzaffer Sağışman gelir ve artan öğrenci sayısına uygun olarak laboratuvarlar yenilenir. 1973 yılını özel kılan bir diğer konuyla Cumhuriyetin 50. Yılı kutlamalarıdır. Pek çok kurum 50. Yıla atıfla çeşitli çalışmalar ortaya koyarken İDMMA yönetimi “Cumhuriyetin 50. Yılını Kutlama Komitesi” adıyla bir komite kurar, komite de üç kitap hazırlama kararı alır. Prof. Bedi Ilgım *İstanbul Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi Kuruluşundan Bugüne* isimli yayını kaleme alırken, Doç. Çelik Aktaş da *Mezunlar Kılavuzu*’nu hazırlayacaktır. Üçüncü kitapsa *Akademi Rehberi*’dir. Kitaplar aracılığıyla İDMMA, 60 yılı aşan kurumsal hafızasını tazeleme fırsatı bulacaktır. Özellikle Teknik Okulu’nun kurulduğu 1937’den itibaren kurumda görev yapan muallimler, yöneticiler ve idari personel, yönetim kurulları üyeleri, şube ve bölüm başkanları, mezunlar, ders programları ve yönetmelikler gibi kurumsal yapıyı ortaya koyan pek çok veri bu kitaplarda ilk defa yer alır.

O yıllarda ülke genelinde yetişmiş mühendislerin % 70’den fazlasının doğrudan devlet kurumlarında çalıştıklarını dikkate alırsak,¹⁵ Kondüktör Mektebi’yle başlayan ve sürekli gelişerek büyüyen yapıyla şimdi Cumhuriyetin 50. yılında İstanbul Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi’nin ülke çapında pek çok projede rol üstlenen kadroların önemli bir kısmını yetiştirmekle gurur duyduğunu görebiliriz. Özellikle de 1965’te yapımına başlanan Keban Barajı ve Hidroelektrik Santrali projesinde çalışan ekip içinde kurum mezunlarının yanı sıra, 7475 sayılı kanunla kuruluşu Yıldız Teknik Okulu’na emanet edilen Elazığ Teknik Okulu’nun yetiştirdiği teknikerlerin de yer alması kurumu kıvançlandırmış olmalıdır. Kaldı ki, özellikle İstanbul’da Kemal Aygün’ün Belediye Başkanlığı sırasında (1958-60), belediyeye bağlı açılan Aydınlatma Bürosu’nda Teknik Okulu’nun Elektrik şubesinden genç mezunlara görev verilmesi ve bu büronun sonraki yıllarda da İDMMA mensubu akademisyenlerle çalışması da önemli olmuştur. Büronun kent ölçeğinde dikkat çeken

¹⁴ B. Ilgım, age, 1973, 49-50.

¹⁵ Ertuğrul Bilir, “Ülkemizde Mühendislerin Sendikalarla İlişkileri”, [makaleye erişim adresi: https://www.researchgate.net/publication/335682061_ULKEMIZDE_MUHENDISLERIN_SENDIKALARLA_ILISKILERI].

prestijli projeleri arasında Taksim, Beyazıt, Sultanahmet ve Kadıköy Meydanları'nın, Gülhane ve Yıldız Parkı'nın, Barbaros Bulvarı, Vatan Caddesi, Beşiktaş-Tophane caddesinin aydınlatma projelerinin çizilmesi, Selimiye Kışlası, Kız Kulesi, Fatih Camii, Eyüp Camii dış aydınlatmalarının planlanmasına gibi çalışmalar vardır.¹⁶ Bütün bu projelerde görev yapan Elektrik Bölümü'nün genç asistanlarından Yahya Karşılıgil, daha sonra Beyazıt Kulesi'ne, hava durumuna göre dört farklı renkte aydınlatan armatürlerin yerleştirmesi (1968-69) ve Boğaziçi Köprüsü (1975) aydınlatma projelerinin hazırlanmasında da çalışmıştır.¹⁷ Benzer çalışmalar 1977 yılında başkanlığa gelen mimar Prof. Süha Toner döneminde de devam eder, konferans salonu ve spor sahaları eklenir. 1977 yılında İDMMA'da yaşanan bir başka yenilik yabancı dil eğitiminin önem kazanmasının etkisiyle kurum bünyesinde Yabancı Diller Enstitüsü'nün kurulmasıdır. Bunun üzerine ilk iş işitsel donanımlı yabancı dil laboratuvarı kurulur ve İngilizce, Fransızca ve Almanca dillerinde hem öğrenciler için hem de akademik kadro için programlar hazırlanır.

İDMMA Dil Laboratuvarı, 1978

1978 yılı geldiğinde Milli Eğitim Bakanlığı yüksek öğretimi düzenleyen yeni bir yasa teklifi için kurumlardan görüş alma yoluna gider. İDMMA adına beyanda bulunan Prof. Süha Toner de yüksek öğretimi düzenleyen 21 farklı yasa yerine tek bir yasayla üniversiteler başta olmak üzere tüm yüksek öğretiminin doğru bir raya oturtulabileceğini ileri sürer. Toner'e göre ülkenin sahip olduğu toplumsal gerçeğe uygun bir yasa yapılmalı ve üniversitelere girmek için bekleyenlerle, mezun olduktan sonra iş bulmak için bekleyen binlerce öğrencinin doğru planlamalar yapılarak istihdam edilmeleri sağlanmalıdır. Yeni yasa için çalışmalar devam ederken birkaç ay sonra Milli Eğitim Bakanlığı "politeknik okullar kurulması" fikrini ortaya atar. Böylece ülke genelinde ara eleman ihtiyacı olduğu bilgisinden hareketle tekniker

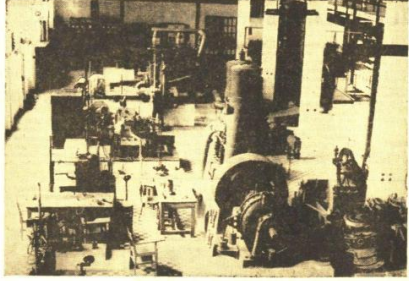
¹⁶ Bana Yıldız'ı Anlat (Ed. Yavuz Aksoy), Prof. Dr. M. Yahya Karşılıgil Bize Yıldız'ı Anlatıyor, YTÜ Yayınları, YTÜ.RE-0851, 2011, 145-146.

eğitimlerinin artırılması gündeme gelir. İDMMA yönetimi de bu konuyla ilgili olarak yıllarca ülkeye en kalifiye teknikerleri yetiştirmiş Teknik Okulu'nun yeniden açılması mümkün olamayacağını, artık üniversiter yapıya kavuşmuş Yıldız Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nin geriye döndürülemeyeceğini kesin bir dille ifade eder.

CUMHURİYET 29 MAYIS 1979
B E Ş

Selim YALÇINKER

Millî Eğitim Bakanlığına bağlı Yıldız Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'ne bağlı Yıldız Teknik Okulu'nda öğretim görevlisi olan Selim Yalçinkер, bu okulu yeniden açılması için büyük çaba sarfettiğini söyledi. Yıldız Teknik Okulu'nun, 1970 yılında kapatıldığı ve yerine Yıldız Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nin kurulduğu, bu okulu yeniden açılması için büyük çaba sarfettiğini söyledi. Yıldız Teknik Okulu'nun, 1970 yılında kapatıldığı ve yerine Yıldız Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nin kurulduğu, bu okulu yeniden açılması için büyük çaba sarfettiğini söyledi.

«Biz bilimsel araştırmalar yapıyoruz bu düzeyde öğrenim veriyoruz. Bazen geriye dönerek daha uygulama düzeyinde ara elemanı yetiştirmemiz istenirse bunu başaramayız.»

İDMMA Başkanı Prof. Süha Toner: «Yıldız'ın politeknik olması geriye dönüştür»

Yıldız Teknik Okulu'nun, 1970 yılında kapatıldığı ve yerine Yıldız Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nin kurulduğu, bu okulu yeniden açılması için büyük çaba sarfettiğini söyledi. Yıldız Teknik Okulu'nun, 1970 yılında kapatıldığı ve yerine Yıldız Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nin kurulduğu, bu okulu yeniden açılması için büyük çaba sarfettiğini söyledi.

Yıldız Teknik Okulu'nun, 1970 yılında kapatıldığı ve yerine Yıldız Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nin kurulduğu, bu okulu yeniden açılması için büyük çaba sarfettiğini söyledi. Yıldız Teknik Okulu'nun, 1970 yılında kapatıldığı ve yerine Yıldız Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nin kurulduğu, bu okulu yeniden açılması için büyük çaba sarfettiğini söyledi.

Yıldız Teknik Okulu'nun, 1970 yılında kapatıldığı ve yerine Yıldız Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nin kurulduğu, bu okulu yeniden açılması için büyük çaba sarfettiğini söyledi. Yıldız Teknik Okulu'nun, 1970 yılında kapatıldığı ve yerine Yıldız Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nin kurulduğu, bu okulu yeniden açılması için büyük çaba sarfettiğini söyledi.

Yıldız Teknik Okulu'nun, 1970 yılında kapatıldığı ve yerine Yıldız Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nin kurulduğu, bu okulu yeniden açılması için büyük çaba sarfettiğini söyledi. Yıldız Teknik Okulu'nun, 1970 yılında kapatıldığı ve yerine Yıldız Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nin kurulduğu, bu okulu yeniden açılması için büyük çaba sarfettiğini söyledi.

Cumhuriyet, 29 Mayıs 1979, 5.

1980 yılı 12 Eylül'ü geldiğindeyse ordunun yönetime el koymasıyla beraber, ülke de kurum da yeni bir döneme girecektir. Can kayıplarına yol açan olaylar bir anda kesilirken ülkede yeniden parlamenter yaşama dönüşmesi için iki yıl geçmesi gerekecektir. Bu süre zarfında 6 Kasım 1981'de 17506 sayılı Resmi gazetede duyurusuyla Yüksek Öğretim Kanunu yürürlüğe girer. Üniversiteler tarafından tepkiyle karşılanan bu gelişme karşısında çeşitli üniversiteler sakıncalı buldukları yanları ve karşı oldukları hususları ifade ederler. Bir ay kadar sonra da aralarında İDMMA'nın bulunduğu çeşitli yüksek öğretim kurumları konu hakkında beyanlarını kamuoyuna iletirler.¹⁸ 1982 yılında çıkarılan Yüksek Öğretim Kanunu kapsamında yapılan zorunlu değişikliklerle tüm akademilerin üniversite olarak yeniden yapılandırılmasına karar verilir ve böylece İDMMA, Yıldız Üniversitesi adını alır.

¹⁷ Age, 146.

2.6. Yıldız Üniversitesi

12 Eylül 1980 askeri müdahalesinden sonra kurulan Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK), ülke genelinde yükseköğretim kurumlarıyla ilgili düzenlemeler yaparken, İstanbul Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nin (İDMMA), Marmara Üniversitesi'ne bağlanmasını teklif etmiş, Milli Eğitim Bakanlığı'ysa bu öneriye olumsuz cevap vererek; 70 yılı bulan geçmişe sahip (ayrıca o tarihte özerk bir yapı olan) İDMMA'nın, kendi iradesiyle üniversiteye dönüştürülmesini desteklediklerini belirtmişti.¹⁹ Son derece kritik öneme sahip bu karar sonucunda İDMMA, doğrudan kendi kadrolarıyla, kendi ilkeleri çerçevesinde Yıldız Üniversitesi'ni kuracak ve böylece hem mekânda hem de kurumda devamlılığı sağlayacaktı. Milli Eğitim Bakanlığı'nın YÖK'ün önerisine verdiği cevap gazetelerde duyurulur duyurulmaz, İDMMA yönetimi hiç vakit kaybetmeden, Yıldız Üniversitesi adını kullanmaya başlamıştı. Elbette burada söz konusu olan isim değişikliğinden çok daha fazlasıydı. 30 Mart 1983'te, 18003 sayılı Resmi Gazete ilanıyla İstanbul Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi yerini Yıldız Üniversitesi'ne bırakırken, Kondüktör Mekteb-i Alisi'yle başlayan kurum tarihi de yükseköğretim alanında varılacak nihai mevki olarak üniversite statüsüne erişiyordu. Yıldız Üniversitesi o tarihte İstanbul'da mukim altı üniversiteden²⁰ biriydi.

Mühendislik eğitimi veren üniversiteler arasında da en köklü ikinci kurumdu. Akademinin üniversiteye dönüşmesi sırasında yaşanan yapısal değişikliklere dönersek, ilk sırada kürsü sisteminin kaldırıldığını söylememiz gerekir. Kürsü yerine program ve anabilim dalı tabiri kullanılırken, kurum içinde de fakülteler kurulması gündemdeydi. Buna göre Yıldız Üniversitesi Rektörlüğü'ne bağlı dört fakülte, iki enstitü, iki meslek yüksekokulu ve beş de doğrudan rektörlüğe bağlı bölüm kurgulandı. Bu bölümler bütün üniversitelerde mutlak surette açılması uygun görülen Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi ile Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Güzel Sanatlar Bölümü, Spor Bölümü ve Yabancı Diller Bölümleriydi. Enstitüler sosyal ve fen olarak iki temel bilim alanında açılmıştı. Yıldız Üniversitesi altında yer alan iki yüksekokulsa Kocaeli ve İstanbul'da eğitim vereceklerdi. Fotoğraftan bankacılığa, seramikten muhasebeye kadar geniş bir yelpazede belirlenen on sekiz bölüm, bu iki

¹⁸ Cumhuriyet, 4 Aralık 1981, 1,7.

¹⁹ [Yıldız Üniversitesi teklifi İDMMA'da sevinç yarattı], **Cumhuriyet**, 22 Mayıs 1982, 12.

yüksekokul içinde paylaştırılmış örneğin SEKA Kağıt Fabrikası'nın İzmit'te olması nedeniyle kağıt üretimi programının Kocaeli Meslek Yüksekokulu altında açılması uygun görülmüştü.

Fakültelere gelince Mühendislik ve Mimarlık olarak geçmişten süre gelen gelenekleşmiş programların yanında, YÖK'ün de önerisiyle Fen-Edebiyat Fakültesi ve Kocaeli Mühendislik Fakültesi de yapıya dahil edilmişti. Aslında Kocaeli'ndeki Meslek Yüksekokulu ve Kocaeli Mühendislik Fakültesi, İDMMA döneminde kurumun şehir dışı yapılanmaların devamı olarak görülüyordu. Fakülteler arasında on iki alt bölümle en kalabalık fakülte mühendislik olurken, Mimarlık Fakültesi de iki alt bölüm içeriyordu. YÖK'ün tüm üniversitelerde zorunlu tuttuğu Fen-Edebiyat Fakültesi ise üç bölümden oluşuyordu. İDMMA'nın son başkanı olan Prof. Süha Toner, 6 Kasım 1981 yılında YÖK'ün kurulmasıyla taşıdığı unvanı kâğıt üzerinde kaybetmişti. Ancak kurum yönetiminin boş kalamayacağından hareketle görevi vekâleten yürüten Toner, 31 Temmuz 1982'de yapılan seçimle rektör seçilerek Yıldız Üniversitesi'nin ilk rektörü unvanını alacak, böylece iki kurum arasındaki devamlılığın sağlanmasında kritik bir rol üstlenecekti.

Soldan sağa Rektör Prof. Süha Toner, Rektör Yardımcıları Prof. Kenan Süer, Prof. Şerafettin Oydaşık, Prof. Yahya Karslığil, Genel Sekreter Mehmet Ali Özseri

Yıldız Üniversitesi'nin kurulmasıyla beraber gündeme gelen yeni konulardan ilki tüm birimler için yönetim kurullarının oluşturulmasıydı. Fakültelerin dekanlarıyla, bölümlerin başkanları ve onların yardımcılarının belirlenmesi, üniversite senatosunun görev içeriğinin tanımlanması gibi konular yönetmeliklerle şekillendirilirken, Prof. Şerafettin Oydaşık, Prof. Kenan Süer ve Prof. Yahya Karslığil de üç rektör yardımcısı olarak görev aldılar.

²⁰ O tarihte İstanbul'da mukim altı üniversite vardı. Bunlar alfabetik sırayla Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Marmara Üniversitesi, Mimar Sinan Üniversitesi ve Yıldız Üniversitesi'yd.

Mehmet Ali Özşarı da Genel Sekreterliğe getirildi.²¹ Fakültelerde dekanların seçilmesi ve dekanların da yardımcılarını belirlemesi sonucunda Yıldız Üniversitesi'nin idari yapılanması tamamlandı.

Bu safhada yaşanan temel sıkıntı, YÖK Kanunu gereği bir kurumun üniversite olabilmesi için en az üç fakültesi olması koşulunda üst sınır belirlenmemesiydi. Dolayısıyla üniversiteye dönüşen kurumlarda ekseriyetle üç fakülteden oluşan bir yapı kurgulanmıştı. Yıldız Üniversitesi açısından zorlayıcı olansa kendi içinde söz konusu bu üç fakülte içinde yer alan Mühendislik Fakültesi'nin tek başına on iki bölümü ve otuzdan fazla anabilim dalını barındırmasıydı. Bu denli kalabalık bir fakültenin hem yönetim, hem de eğitim ve öğretim açısından idare edilmesi doğal olarak pek kolay değildi. Yeni bir öneri olarak on iki bölümün kendi aralarında gruplanarak tek fakülte yerine iki farklı fakülte altında toplanmaları YÖK'e iletilmişse de olumlu cevap gelmeyecek ve on iki bölümlü Mühendislik Fakültesi'nin bu şekilde kalması uygun görülecekti.²² Bu durum 1992 yılında Yıldız Teknik Üniversitesi yapılandırılana kadar da sürecekti. Yıldız Üniversitesi'nde artan öğrenci sayısı teşkilat düzeninin de yeniden yapılandırılmasını, dahası yerleşim düzeninin yeniden belirlenmesini zorunlu kılmaktaydı. Akademi döneminde sınıflar 40-50 öğrenciye göre tasarlanmışken, şimdi dersliklerin 100-120 öğrenciyi alacak şekilde yeniden düzenlenmesi gerekmektedir. Yönetim çözüm olarak bazı sınıfları birleştirirken, bazı salonları da sınıfa çevirdi. Prof. Dr. Yavuz Aksoy'un aktardığına göre siyah renkli sınıf tahtaları o günlerde yeşil renge boyanmış, sınıflardaki oturma birimleri yine bu zamanda yenilenmişti.²³

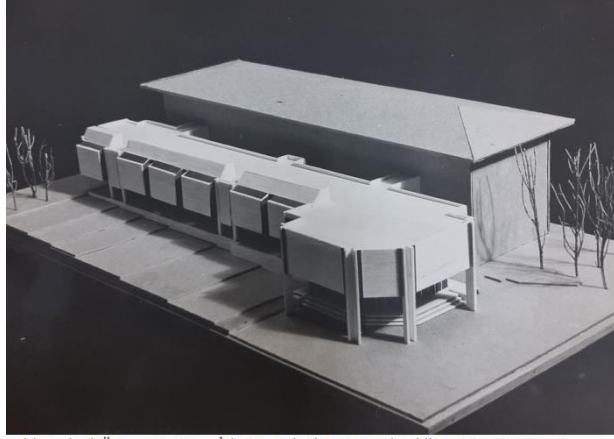
Okul içindeki yaşamı kolaylaştırmak için de Teknik Okulu döneminden kalma alışkanlıkla kampüste faaliyet gösteren berber ve Sümerbank'ın yanına bir PTT şubesi açılmıştı. Yeni laboratuvarlar ve amfiler için daha önce inşa edilen binalar elden geçirilmiş, pansiyon biriminden boşalan Çukursaray'a yerleşen idari birimlerin yanı sıra şimdi üniversite bünyesinde yeni kurulan araştırma merkezleri için ofisler açılmıştı. Mevcut Yabancı Dil Laboratuvarıyla çeşitli toplantı salonları da kullanılmaya devam ediyordu. Bu dönemde Yıldız Kampüsü'ne dair önemli bir kazanım, Yıldız Camii karşısında kalan ve eski Mülkiye Okulu olarak bilinen o yıllarda Sağır ve Dilsiz Okulu'nun kullandığı binanın

²¹ Age, 122-123.

²² Aksoy, 145.

²³ Yavuz Aksoy, 67.

Vatan Caddesi üzerinde bulunan Vatan Mühendislik okulu binasıyla değiş tokuş yapılmasıydı. Ardından Yıldız Camii kapısı karşısından başlayarak yukarıda A Bloğa kadar uzanan ve kullanım hakkı İstanbul Belediyesi'nde olan yolun üniversiteye devredilmesiyle kampüs sınırları genişletilecek, daha sonra yolun Barbaros Bulvarı'na yakın kanadında da bir kütüphane ve bir kültür merkezi inşa edilecekti. Oditoryumsa, yine Belediye'den alınan arazi üzerinde A Bloğa neredeyse bitişik şekilde konumlandırılacaktı.²⁴

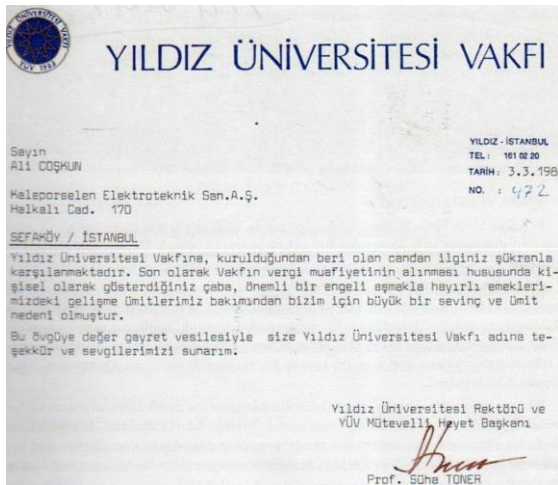
Yıldız Teknik Üniversitesi Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanlığı arşivi, 1986 öncesi

Yıldız Üniversitesi'nin bir diğer becayiş projesiyse Kadıköy Mühendislik Okulu'na ait Küçük Çamlıca'daki binanın, Tatbiki Güzel Sanatlar Akademisi'nin Marmara Üniversitesi'ne bağlanması sonrasında, Marmara Güzel Sanatlar Fakültesi adını alan birimine ait Beşiktaş'taki binasının değiş tokuş edilmesiydi (1984).²⁵ Beşiktaş'taki binanın Yıldız'a kazandırıldığı takdirde Mimarlık Fakültesi'ne ayrılması düşünölmüşse de bu değiş tokuş planlandığı gibi olmadı. Yıldız Üniversitesi taahhüt ettiği gibi Küçük Çamlıca'daki binayı Marmara Üniversitesi'ne bırakmışsa da bir takım aksilikler ve devlette alınan kararlar nedeniyle Beşiktaş'taki bina yerine, Yıldız Üniversitesi'ne Acıbadem'de bir arazi devredildi. Bu araziye inşa edilen 20'şer daireli iki bina, lojman olarak Yıldız Üniversitesi'nin kullanımına girdi.²⁶ Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'ne ait Beşiktaş'taki yapıysa daha sonra Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi'nin konservatuar bölümüne tahsis edildi.

²⁴ Yüksek Mimar Barbaros Sağdıç ve Mimar Almıla Sağdıç'ın çizimlerini gerçekleştirdiği Oditoryum, Kayalar İnşaat Ař tarafından 1986-88 arasında inşa edilmiştir.

²⁵ Cumhuriyet, 17 Temmuz 1984, 6.

Eğitim kurumlarının özerk yapılarını kaybetmesiyle üniversitelerin maddi imkânları daralmış, ekonomik faaliyetler tek bir merkezden ayrılan bütçe içinden alınan kurumsal payla sınırlı kalmıştı. Sıkıyönetim döneminde tüm dernek ve vakıfların faaliyetleri durdurulduğu için, Teknik Okulu'nun açtığı Yıldız Koruma ve Yaşatma Derneği de kapatılmıştı.²⁷ Yıldız Üniversitesi bu nedenle ciddi bir ekonomik yetersizlik yaşıyordu. Bu durum, 6 Kasım 1983'teki Genel Seçimler'den sonra yapılan yeni düzenlemelerle değişti ve kapatılan dernek ve vakıflar yeniden faaliyete geçirildi. Yıldız Üniversitesi de koşullar oluşunca aynı isimle Yıldız Koruma ve Yaşatma Derneği'ni yeniden açtığı gibi bir de vakıf kurulmasını gündeme aldı. Bu hızlı girişimle gerek mezunlar, gerekse kurum mensuplarının katkılarıyla Yıldız Üniversitesi Vakfı kuruldu (28 Aralık 1983).

Süha Toner imzalı belge, (Ali Coşkun Arşivi)

1970'lerin sonlarında tüm ülkede olduğu gibi Yıldız'da da yoğun olarak yaşanmış can kayıplarıyla sonuçlanan öğrenci kavgalarının yıpratıcı etkisinden çıkılması hedefleniyordu. Artık üniversitelerin, bireyin kültürel ve sanatsal açıdan da beslenmesine imkân veren kurumlar olarak yeniden rol üstlenmeleri bekleniyordu. Yıldız Üniversitesi de bu konuda kendi kurumsal politikasını geliştirmekteydi. Üniversite yönetimi öğrencilerin kültürel açıdan donatılmasının öneminin farkındaydı. Vakıf desteği de eklenince kısa sürede üniversitenin günlük hayatına doğrudan etki eden kültür ve sanat etkinlikleri yaygınlaştı. Söz konusu etkinliklerin kurum içinde sınırlı kalmayarak dışarıya da açılmasıyla Yıldız Üniversitesi, kentin kültür sanat gündeminde kendine yer edinecek kadar etkin bir konuma

²⁶ Aksoy, 135.

²⁷ Aksoy, Y., 100. Yılında Yıldız Teknik Üniversitesi Vakıf ve Dernekleri, 2013, 21.

gelecekti. Bu sürecin ilk işareti, 30 Mart 1983'te Resmi Gazete'de Yıldız Üniversitesi'nin kuruluş ilanı yayımlandıktan sadece iki ay sonra 6 Haziran 1983'te, üniversitede Sanat ve Kültür Haftası yapılacağını duyurulmasıyla verilmişti.

Hem Meslek Yüksekokulunun, hem de doğrudan Rektörlüğe bağlı Güzel Sanatlar Bölümü hocalarının katkılarıyla düzenlenen bu ilk toplu etkinlikte konferanslar, halk oyunları ve çağdaş dans gösterileri gerçekleştirilmişti.²⁸ Bir süre sonra gazetelerin kültür ve sanat sayfalarında, haftalık sanat bültenlerinde Yıldız Üniversitesi adı sıklıkla geçmeye başlayacaktı. Bu durum, 1990 yılında yine Sabancı Vakfı tarafından yapımı üstlenilecek Yüksel Sabancı Sanat Merkezi hizmete girene kadar devam etti. Sabancı Vakfı'nın Yıldız Üniversitesi için gerçekleştirdiği üçüncü yapı olan Sadıka Sabancı Kreşi'ye 1985 yılında tamamlandı. Üniversite mensuplarının çocukları için hazırlanan kreş günümüzde de hizmet vermektedir.

Cumhuriyet, 23 Ocak 1984, 6

Sevkett Sabancı Kütüphanesi, Sabancı Vakfı Arşivi

Geriye dönüp bakıldığında 1984-1992 arasında geçen 6 yılda üniversitede pek çok faaliyet gerçekleştirildiğini 50'den fazla etkinliğinse doğrudan kültürel içerikli olduğunu tespit ediyoruz. Bunlar arasında yukarıda bahsedildiği gibi üniversitenin Meslek Yüksekokulu Fotoğraf Bölümü'nün öncülüğünde gerçekleştirilmiş ulusal ve uluslararası fotoğraf yarışmaları ve sergileri olduğunu görüyoruz. Galerî Baraz koleksiyonu üzerinden Yahşi Baraz tarafından hazırlanan resim sergilerinin yanı sıra, Akbank resim koleksiyonu sergileri gibi sergileri de plastik sanatlar alanında, Yıldız Üniversitesi'nin adından söz

²⁸ Cumhuriyet, 6 Haziran 1983, 5.

ettiren etkinlikler olarak sayabiliriz. Bu hareketlilik içinde en dikkat çekense 1987 yılında ilki Uluslararası İstanbul Çağdaş Sanat Sergileri adıyla düzenlenen, iki yıl sonraysa İstanbul Bienali adını alacak kentin uluslararası en kapsamlı çağdaş etkinliğine Yıldız Üniversitesi'nin mekânlarını açmış olmasıdır. Kenti ilgilendiren bu önemli etkinlikte Yıldız Üniversitesi'nin kamu adına mekânlarını sergilere açması, üniversite olmanın sorumluluğunu sanat alanına da taşıdığını göstermektedir.

Eğitim ve öğretim faaliyetleri açısından bakıldığında 1980'lerin başındaki olumsuzlukların yavaş yavaş giderildiği görülmektedir. Ülke genelinde yükseköğretimde yaşanan en büyük olumsuzluk 1980 askeri müdahalesiyle beraber akademisyenlerin üniversitelerden uzaklaştırılması olmuştur.²⁹ Yaşanan öğretim üyesi açığı, YÖK tarafından doğrulanan 1985 rakamlarına göre sadece üniversiteler özelinde 40 bin 628'e ulaşmıştır.³⁰ Akademik personel eksiğinin getirdiği en büyük rahatsızlıksa derslerin konunun uzmanı olmayan kişiler tarafından şeklen yürütülmesidir. Bütün üniversiteleri olumsuz etkileyen bu durum 1990'lara kadar sürecektir. O yıllarda çeşitli nedenlerle öğrenimlerine ara vermek zorunda kalmış ya da sınavlarda başarısız olmuş öğrenciler için af çıkarılmasıysa yeni bir umut demektir. Nitekim Yıldız Üniversitesi, konuyla ilgili kurum içinde bir düzenleme yaparak geriye dönük olarak sınav hakkı kazandığı halde başarılı olamayan öğrenciler için af çıkarmayı başaracak ve 1986 yazında bu imkânı öğrencilerine sunacaktır. Af konusu daha sonra, ülke genelinde gündeme gelerek 1989'da da kapsamı genişletilecektir.³¹

Milenyuma on kala dünyada küreselleşme adıyla yeni bir ekonomi modeli ve siyaseti yaygınlaşmakta, bilgi teknolojileri de giderek öne çıkmaktadır. Türkiye kalkınmakta olan ülkeler sınıfında “Güçlü Türkiye” hedefine koşarken, üniversitelerde de yeni teknolojiler ve internet çağını yakalayacak çalışmalar hız kazanmaktadır. Yıldız Üniversitesi için de kurum tarihinde bir başka dönüşüm noktası olacak teknik üniversite yapısına geçiş konuşulmakta, yeni hedefler ışığında kurumsal vizyonun yeniden tarif edilmesi gereğinden bahsedilmektedir. Amaçlanan öncelikle on iki bölümden oluşan Mühendislik Fakültesi'nin birkaç fakülteye bölünebilmesi ve bu yolla hem fakülte özelinde hem de üniversite genelinde daha dengeli bir yönetim oluşturulabilmesidir. Rektör Prof. Dr. Süha Toner ve

²⁹ 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanunu ile bazı memur ve üniversite öğretim elemanları memuriyetten çıkarılmıştır.

³⁰ Cumhuriyet, 11 Ekim 1985, 6.

³¹ Cumhuriyet, 26 Ocak 1989, 16.

ekibinin girişimleri sonucunda 3 Temmuz 1992’de çıkarılan 3837 sayılı kanunun yedinci maddesi uyarınca kurum adı Yıldız Teknik Üniversitesi olarak değiştirildi ve karar 11 Temmuz 1992’de yayımlanan Resmi Gazete ilanıyla yürürlüğe girdi.³²

2.7. Yıldız Teknik Üniversitesi

1992 yılı baharında Başbakanlık’ta birkaç yasa tasarısı aynı anda gündeme gelmişti. Milli Eğitim Komisyonu yeni kurulacak üniversitelerin öğretim üyesi ihtiyacını karşılamak amacıyla emeklilik yaşının 67’den 72’ye çıkartılmasını önerirken, YÖK Başkanı Prof. Dr. İhsan Doğramacı da rektör atamalarıyla ilgili olarak, rektörlerin üniversite kurullarınca seçilmesine yönelik bir çalışma içinde olduğunu duyuruyordu.³³ İstanbul, Ankara ve İzmir’deki Öğretim Üyeleri Dernekleri’yse Başbakan Süleyman Demirel’e iletmek üzere demokratik ve özerk üniversitenin tesis edilmesine yönelik raporlar hazırlıyorlardı. Yıldız Üniversitesi de bu hareketlilik içinde yapısal olarak bünyesindeki 12 bölümlü Mühendislik Fakültesi’nin bölünmesi talebini yenilemiş ve konu, ilgili komisyonda kabul edilmişti. Ancak bu yeni düzenlemede sona gelirken mecliste konunun ele alındığı bir gece İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi’nin açılmasına yönelik görüşler konuşulurken kurum yönetimi tarafından talep edilmemesine, görev verilmemesine rağmen ilgili komisyonlardaki görevlilerle temas kuran bazı mezun Yıldızlılar’ın ifadesiyle hazırlanan raporlarda kurumun adı Yıldız Teknik Üniversitesi olarak yazılmış ve ertesi günü resmi duyurularda da bu şekilde beyan edilmişti.³⁴ Prof. Dr. Yaşar Özdemir’in ifadesine göre “duyanlar kulaklarına inanamıştı” çünkü böyle bir değişiklik kurum üst yönetimince talep edilmemişti.³⁵ Ne var ki değişiklik artık ilan edilmişti ve geri dönüş mümkün değildi. Sonuçta 3 Temmuz 1992’de yayımlanan 3837 sayılı kanunun yedinci maddesi uyarınca kurumun adı Yıldız Teknik Üniversitesi olarak değiştirildi ve karar 11 Temmuz 1992’de yayımlanan Resmi Gazete ilanıyla yürürlüğe girdi. 1993 yılı Ocak ayındaysa kurum

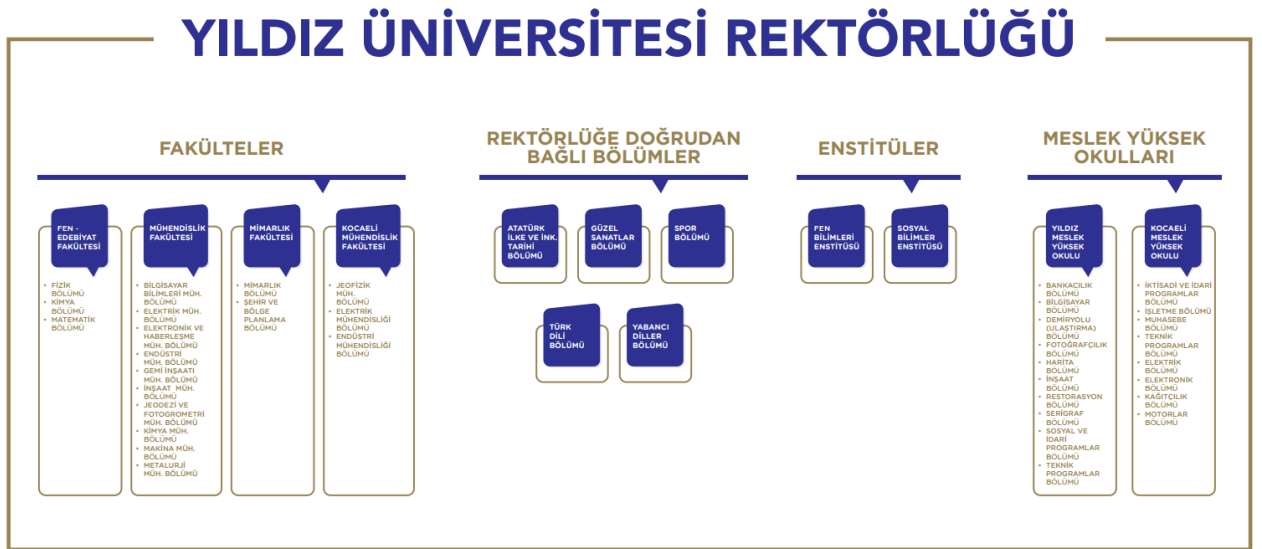
³² Resmi Gazete, 11 Temmuz 1992, S.21281, 28.

³³ [Yeni üniversitelere eski hocalar], Cumhuriyet, 27 Mayıs 1992, 3.

³⁴ Aksoy, Bana Yıldızı Anlat, 2011, 192.

³⁵ “Yıldız Üniversitesi süreci devam ederken, 1992 yılında garip bir olay oldu. Yıldız Üniversitesi Rektörlüğü’nün, Üniversite Senatosu’nun, Üniversite Yönetim Kurulu’nun kararı, isteği ve bir görevlendirmesi olmadan, bazı Yıldızlılar Ankara’ya gitmişler. TBMM’de Yıldız’dan mezun milletvekilleriyle buluşmuşlar. Yıldız Üniversitesi’nin Yıldız Teknik Üniversitesi olması için anlaşmışlar. Meclis gündeminde olup, görüşme sırası gelen ve o gün kanunlaşacak olan İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi’nin kurulmasına ilişkin kanun taslağına bir madde ekleterek Yıldız Teknik Üniversitesi kurulmuş oldu. Ertesi gün uyanıp bunu duyanlar, duyduklarına bir türlü inanamadı. Olaya katkısı olan bir kişi ile Derneğin önünde konuşurken (...) ‘Bununla üniversitenin kapsamını daraltmış olmadınız mı?’ diye sordum. Şöyle yanıtladı: ‘20 Üniversiteden biri olacağımıza, 5 Teknik Üniversiteden biri olalım!’” Aksoy, Bana Yıldızı Anlat, 2011, 192.

idaresini şekillendiren yönetmeliklere ilişkin diğer değişikliklerin tümü tamamlandı. Bu değişimin ardından yönetim mühendislik fakültelerinin işleyişini güçlendirmek ve kuruma denge kazandırmak için ilk olarak yeniden gruplanan Elektrik-Elektronik, İnşaat, Makine ve Kimya-Metalurji Fakültesi'nin akademik kadrolarını düzenlemeye yönelir. Çalışmalar devam ederken Yıldız'a bağlı Kocaeli Meslek Yüksekokulu ile Kocaeli Mühendislik Fakültesi de kurumdan ayrılma işlemleri de yürütülüyor ve YÖK kararıyla Kocaeli Üniversitesi adıyla yeni bir üniversite kuruluyordu. Kanunun getirdiği düzenlemeler sonunda Yıldız Teknik Üniversitesi bünyesinde eklenen İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'yle beraber yedi fakülteye, iki enstitü, bir Meslek Yüksekokulu ve Rektörlüğe bağlı bölümlere sahip yeni bir yapısal düzene sahip olacaktı.

Yıldız Teknik Üniversitesi'nin yeni yapılanması beraberinde tüm yönetim şemasının da yeniden düzenlenmesi demektir. Değişim çift yönlü olarak hem yukarıdan hem de aşağıdan başlayacaktı. Ne var ki Rektör Süha Toner'in 31 Temmuz 1992'de emekliye ayrılmasıyla kurum için ilk öncelik yeni rektörün belirlenmesi oldu. Fakat bunun nasıl olacağı konusunda belirsizlikler vardı zira 1980 öncesindeki gibi rektörlük seçimine YÖK mevzuatı müsaade etmiyordu. Bunun üzerine, Öğretim Üyeleri Derneği³⁶ konuyu meclise götürdü ve TBMM' den 2016 yılına dek geçerli olacak "kurum içi seçimle rektör adaylarının belirlenmesi" ve "YÖK tarafından sunulan aday listesinden bir ismin atanması" esasına dayalı bir uygulama kararı çıktı.³⁷ Bu karar, özerklik talep eden Öğretim Üyeleri

³⁶ 1989 yılında YÖK'ün üniversiteler üzerindeki baskıcı tavrına karşı akademik özerkliği savunmak amacıyla kurulan derneğe daha sonra Prof. Dr. Ayhan Alkış başkanlık edecekti.

³⁷ 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 13'üncü maddesinin 1 Temmuz 1992 tarih ve 3826 sayılı Kanunla değişik ilk fıkrasına göre, rektörler üç aşamalı bir sistemle atanacaklardı.

Derneği tarafından benimsenmediği gibi YÖK Başkanı Prof. Dr. İhsan Doğramacı da istifa etti (10 Temmuz 1992) ve yerine Prof. Dr. Mehmet Sağlam geçti. Tartışmalar sürerken Yıldız Teknik Üniversitesi senatosu TBMM'nin kabul ettiği şekilde seçim yapılması kararı aldı. Ancak Öğretim Üyeleri Derneği'nin kurucu üyeleri³⁸ arasında da bulunan Prof. Dr. İlhan Berktaş, Prof. Dr. Ayhan Alkış ve Prof. Dr. Emin Durul Ören'le beraber 120 öğretim üyesi seçimi boykot ettiler.³⁹ Seçim sonrasında adaylardan Prof. Dr. Nurullah Gültekin 49 oy, Prof. Dr. Turgut Uzel 37 oy ve Prof. Dr. Adem Baştürk de 36 oy alarak sıralandıysa da YÖK Başkanlığı, Prof. Dr. Gültekin'i liste dışına çıkararak ikinci sıradaki adayı ilk sıraya taşıdı ve Prof. Dr. Turgut Uzel rektör olarak atandı.⁴⁰

Yıldız Teknik Üniversitesi'nin yeni yapılanmasında yedi fakültenin altına yirmi bir bölüm ve yetmiş altı anabilim dalı toplanmıştı. Bu, 1982'de kürsülerin anabilim dalına dönüştürülmesiyle kurulan otuz kadar anabilim dalının iki katından fazlası demekti ve ciddi bir büyümeye işaret etmekteydi. Kaçınılmaz olarak akademik kadrolarda ve öğrenci sayısında yaşanacak artış mekân ihtiyacını yeniden gündeme getirecekti.

Mevcut durumda kurum, 1982-92 arasında özel yüksekokullardan intikal eden binaların bazılarını değiş tokuş sonrasında elden çıkarmış veya yerlerine yeni binalar inşa ettirmiş ve tüm yapılarını üç kampüste toplamıştı. Bunlar merkez kampüs olarak kabul edilen Yıldız, Şişli ve Ayazağa yerleşkeleriydi. Kampüslerdeki yerleşimse şöyle düzenlenmişti: Ayazağa Kampüsü Meslek Yüksekokulu'na tahsis edilmiş ve beraberinde spor tesisleriyle yurtları içine alırken, Şişli Kampüsü Fen-Edebiyat Fakültesi'ni ağırlamaktaydı. Yıldız Kampüsü'nde ise üniversitenin üçte ikisinden fazla bir nüfus yer almaktaydı. Bu nedenle yeni bina inşa edilmesine gitmek yerine mevcut arazideki tarihi binalara ilişkin tahsis taleplerinin yenilenmesine karar verilmişti. Kurulan resmi temaslar sonunda yıllar önce kullanım talebi geri çevrilmiş olan Agavat Dairesi (Harem ağaları dairesi) ve Kiler-i Hümayun, Harp Akademileri uhdesinden çıkarılarak Yıldız'a kazandırıldı. Sevinçle karşılanan bu kazanım ne yazık ki kısa bir süre sonra birkaç yıl sürecek bir tartışmaya konu olacaktı; çünkü Kültür Bakanlığı Agavat Dairesi'nin mülkiyetinin kendilerinde olduğunu

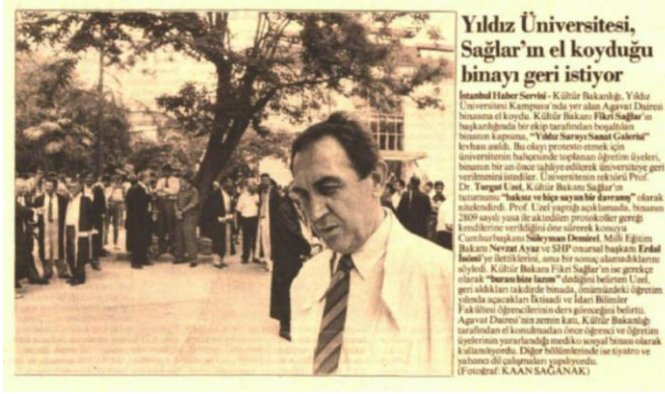
[<https://www.anayasa.gen.tr/cbhs-ek-8.pdf>]

³⁸ H. Aysel Çelikel, Türkan Saylan, Necla Arat, Ayla Gürsoy, Tülay Arın, Coşkun Özdemir, Eren Omay, H. İlhan Berktaş, H. Servet Şenel, Ergun Uğur, Burhan Şenatalar, Ayhan Alkış, Emin Durul Ören, M. Cengiz Arın, Nihat Falay ve M. Atilla Ergür. [<https://univder.org/kurucu-listesi/>]

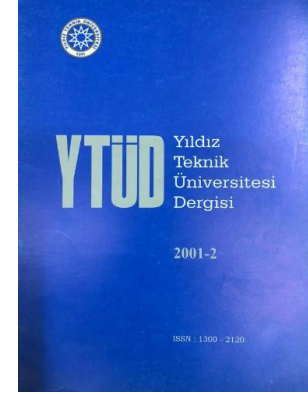
³⁹ Y. Aksoy, "Prof. Dr. Durul Ören Bize Yıldız'ı Anlatıyor", **Bana Yıldız Anlat**, 2011, 170.

⁴⁰ Age, 170.

iddia etmekteydi.⁴¹ Kamuoyunda da yankı bulan bu anlaşmazlık dört yılın sonunda üniversite yönetiminin sabırlı ve istikrarlı tutumuyla 1996'da Agavat Dairesi'nin Yıldız Teknik Üniversitesi'ne tahsis edildi.⁴²

Cumhuriyet, 15 Temmuz 1994, 7.

Akademik yayınlarla ilgili olaraksa 1977'de İstanbul Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi Dergisi adıyla yayın hayatına başlayan dergi, Yıldız Üniversitesi döneminde YÜD adını almış, şimdi de Yıldız Teknik Üniversitesi Dergisi (YTÜD) adıyla devam ediyordu. Sanat Tarihi alanından Semavi Eyice ve Nurhan Atasoy gibi isimlere ait makalelerin olmasından da anlaşılacağı gibi dergi, sosyal disiplinleri de kapsayan özel bir yayındı.

Üniversite yaşamının olmazsa olmazı kulüp faaliyetleri Yıldız'ın, Teknik Okul yıllarına kadar uzanan bir geçmişe sahip olmakla beraber özellikle 1980'lerden sonra adeta kurum politikası olarak benimsenmişti. Öğrencilerin bireysel yaratıcılıklarının artmasına imkân veren bu yaklaşımla farklılık yaratmaya çalışan Yıldız, apolitik bir bakışla yetişmekte olan öğrencilerin kendilerini gerçekleştirebilmeleri için bir fırsat sunuyordu. Özellikle kulüp faaliyetleri Yıldız'ın adını başka mecralarda da duyurmasına yardımcıydı. Resim, heykel, fotoğraf, sinema, karikatür, tiyatro, müzik ve halk danslarında yürütülen çalışmalara kurumun akademik personelinden uzman isimler verdikleri eğitimlerle katkıda bulunurken, rektörlüğe bağlı Güzel Sanatlar Bölümü de öğrencilerle bizzat alâkâdar oluyordu. Üniversite bünyesine bir Gitar Orkestrası kurulması, mevcut Tiyatro Topluluğu öğrencilerinin okulda verilen seminerlerle desteklenmesi, her çarşamba yapılan film gösterimleriyle sinema tarihinden örneklerin izlenmesi, fotoğraf alanında teknik bilgilerin

⁴¹ [Yıldız Üniversitesi Sağlar'ın el koyduğu binayı geri istiyor], Cumhuriyet, 15 Temmuz 1994, 7.

[Agavat Dairesi Kültür Bakanlığı'na aittir], Cumhuriyet, 16 Temmuz 1994, 14.

⁴² Kondüktör Mekteb-i Alisi'nden Yıldız Teknik Üniversitesine 85. Yıl Sergisi Dokümanı, 1996 (30 Eylül-19 Ekim 1996), İstanbul, (sayfa no. belirtilmemiş)

yanı sıra fotoğraf estetiği ve kompozisyon çalışmaları yapılması gibi faaliyetler üniversiteyi sosyal açıdan daha renkli kılarken öğrencilerin de yaratıcılıklarını ortaya koymalarına alan açmaktaydı.

Yıldız Teknik Üniversitesi olarak öne çıkarılan hedeflerden bir diğeryse proje faaliyetlerinin yaygınlaştırılmasıydı. Nitekim DPT Projeleri başta olmak üzere araştırma faaliyetlerinde sayıca belirgin bir kıpırdanma gözlenmekteydi. Uluslararası öğrenci değişimi konusu da üzerinde durulan bir başka konuydu. Lisans genelinde öğrenci sayısının zamana yayılarak azaltılması buna karşılık yüksek lisans öğrenimindeki öğrenci artışının desteklenmesi ileride araştırma üniversitesi olacak Yıldız için erken tarihli olmakla beraber geleceğe dönük yenilikçi planlardı. Devlet kaynaklarıyla ayakta durmaya çalışan üniversiteyi güçlendirecek bir diğer kuruluş olan YTÜ Vakfı da yine bu dönemde daha etkin bir konuma gelmekteydi. Önceki yıllarda iktisadi işletmenin açılmasıyla Vakıf bünyesinde toplanan kaynakların artırılması kolaylaşmış, dolayısıyla da artan gelir artışı öğrencilere burs verilmesi yahut kurumun diğer ihtiyaçların karşılanması için kaynak olarak Vakfın kullanımına açılmıştı.

Kurumun teknik üniversite olmasıyla beraber bir dizi yenilikçi hamleler gerçekleştiren Rektör Prof. Dr. Turgut Uzel'in görev süresi 1996 yılının Ağustos ayında sona erer. Yapılan rektörlük seçiminde Prof. Dr. Ayhan Alkış en çok oyu alan aday olarak cumhurbaşkanlığına sunulan listede ilk sırada yer alırken Prof. Dr. Uzel de ikinci sıradadır. Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel kendisine sunulan listeye sadık kalarak en çok oyu alan Prof. Dr. Alkış'ı Yıldız Teknik Üniversitesi rektörlüğüne atar.⁴³ Daha sonra Prof. Dr. Nurullah Gültekin, Prof. Dr. Emre Aysu ve Prof. Dr. Şeniz Kaban da yeni rektör yardımcıları olarak göreve başlarlar. 1996 yılı rakamlarına göre kurumda 810 akademik personel, 570 idari personel görev yapmaktaydı. 1996-97 Öğretim yılında yeni kayıt yapan öğrenci sayısı 3306 (50'si yabancı uyruklu), toplam öğrenci sayısı da 15314'tü. O yıl mezun olan öğrenci sayısıysa 131'i Yüksek Lisans, 27'si doktora olmak üzere toplam 2226 idi.⁴⁴

YTÜ için 1996-2000 arası, yine atılımlar yapılan bir dönemdi. Yıldız Teknik Üniversitesi Mezunlar Derneği (YTÜMED) kurulması (3 Ekim 1996), öğrencilerin senatoda temsil

⁴³ Resmi Gazete, 13 Temmuz 1996, S.22695, 3-4.

⁴⁴<https://www.termodinamik.info/ytu-gelisim-ve-atilim-programi-ile-universitemizin-onumuzdeki-donemde-yildizi-parlayacak>

hakkına kavuşmaları,⁴⁵ sınıf geçme yerine ders geçme sistemine geçilmesi, bölümler arası yatay geçiş kolaylığı sağlanması, kampüslerde polis yerine özel güvenlik görevlilerine yer verilmesi,⁴⁶ İnsan Kaynakları Geliştirme Merkezi kurulması⁴⁷ ve Yıldız kampüsünde bir kitabevi açılması⁴⁸ gibi konular akla gelen ilk çalışmalardı. Üniversite büyürken mekân konusu kaçınılmaz olarak her zaman gündemdedi. Mevcuttaki Yıldız, Şişli ve Ayazağa kampüsüne ek olarak yeni mekânlar için önce Balmumcu Jandarma Kışlası, sonra da Kâğıthane Levazım Okulu için girişimler yapılmış fakat netice alınamamıştı. Şimdi yeni bir fikir olarak oldukça geniş bir alanda mukim Davutpaşa Kışlası'nın tahsisi önemli bir seçenek oluşturunuyordu. Bu heyecan verici konu hiç vakit kaybedilmeden 1998 yılı temmuz ayında, geleneksel Mezunlar Günü Ekim ayı buluşması beklenmeden okula davet edilen mezunlara da anlatıldı ve gerçekleştirilmesi planlanan projeler için destek talep edildi.⁴⁹ Yıldız bir kere daha mezunlarından aldığı güç ve dayanışmayla kendini ileri taşıyacak projelere yönelmekteydi.

Cumhuriyet, 5 Temmuz 1998, 7.

⁴⁵ 1996-2000 Görsel ve Basılı Medyada Yıldız Teknik Üniversitesi, Kitap 1, YTÜ Yayınları, RE-DE 2000.0554/1, s.66 [Demokratik üniversite atılımı], Milliyet, 18 Haziran 1997.

⁴⁶ Age, s.75, [YTÜ Rektörü: Özel Güvenlik Polisten iyidir], Emek, 25 Aralık 1997.

⁴⁷ Age, s.122-125, Yelda Akasya, "Kondüktör Mekteb-i Alisi toplam kalite uyguluyor", Kariyer Dünyası, Nisan 1998.

⁴⁸ Age, s.328, Doğan Hızlan, "Üniversite artık kapalı kutu değil", Hürriyet, 3 Mayıs 2000.

⁴⁹ [YTÜ'lüler buluştu], Cumhuriyet, 5 Temmuz 1998, 7.

Kararlı temaslar sonucunda Milli Savunma Bakanlığı'ndan kurumun talebine 30 Temmuz 1998 tarihli yazısıyla olumlu yanıt gelmişti. Tahsis işlemleri ve fiziki mekân teslimlerinin yapılmasıysa 1999 Haziran ayını bulacaktı.⁵⁰ 23 Haziran 1999'da gerçekleşen son tahliye işlemlerin ardından da 15 Temmuz 1999'da alanın tamamen boşaltıldığı Kara Kuvvetleri Komutanlığı'nın ilgili yazısıyla teyit edildi ve arazi, üzerindeki yapılarla beraber Yıldız Teknik Üniversitesi'ne bırakıldı.⁵¹

HİZMETE ÖZEL

HİZMETE ÖZEL

T.C.
MİLLİ SAVUNMA BAKANLIĞI
ANKARA

MLY. : 5010- 45- 98/BÜT. (Pl.5) 757 30 Temmuz 1998

KONU : Mühimmat Depoları İnşası.

YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

İLGİ : DAVUTPAŞA Kışlası ve Arazisinin Devir Protokolü

1. İstanbul'daki Tarihi Davutpaşa Kışlası ve Arazisinin, eğitim ve öğretim amacıyla kullanılmak üzere Yıldız Teknik Üniversitesi Rektörlüğüne 1.5 Trilyon TL.sı kaynağın 1998 mali yılında Maliye Bakanlığınca Milli Savunma Bakanlığına aktarılmasını müteakip devredilmesi konusunda Maliye Bakanlığı ile mutabakat sağlanmış, anılan kaynağın, 1 Trilyon TL. Maliye Bakanlığınca Milli Savunma Bakanlığına aktarılmıştır.

2. DAVUTPAŞA Kışlasında konuşlu birliklerin yeni konuş yerlerinde ihtiyacı olan büyük öneme haiz mühimmat depolarının ivedilikle ihale ve inşa edilebilmesi amacıyla, bakiye 500 Milyar TL.nin Milli Savunma Bakanlığı 1998 yılı Bütçesinin 470 faslına aktarılmasından bilgilerini rica ederim.

MİLLİ SAVUNMA BAKANI NAMINA

Tuncer KILINÇ
Korgeneral
Müsteşar

⁵⁰ YTÜ Arşivi, 9. Temmuz 1999 tarihli belge

⁵¹ 6074-115-19/1572 sayı numaralı 29 Temmuz 1999 tarihli yazı

Davutpaşa Kampüsü'nün üniversiteye kazandırılmasının getirdiği heyecanla 1999 yılının mezuniyet töreni o sene Eylül ayında Davutpaşa'da yapıldı.⁵² Böylece tüm Yıldızlılar'a Davutpaşa Kampüsü takdim edilmiş oldu. Daha sonra da kışla yapısının onarılması için girişimler başladı. Kışladaki mevcut ısıtma sistemi doğalgaza uygun hale getirilirken, elektrik tesisatının yenilenmesi, odaların sınıf ve ofis düzenine getirilmesi, çatının onarılması ve bina içindeki doğramaların değiştirilmesi gibi çalışmalar 2000 yılı içinde tamamlandı.⁵³ Aynı yıl içinde yemekhane binası kullanıma açıldı. Davutpaşa kampüsünün eksikleri giderilirken ileride burada açılacak Teknopark'la beraber bir Bilim Merkezi ve Olimpik Sporlar Merkezi kurulacağından bahsedilmekteydi.⁵⁴ Planlananların hepsi gerçekleşmese de Davutpaşa Kampüsü'nün taşıdığı potansiyel sonraki yirmi yılda yepyeni fikirlerin doğmasına ve üniversite adına yeni hedefler belirlenmesine katkı sağlayacak güçteydi. Önce Fen-Edebiyat Fakültesi'nin nakledilmesiyle başlayan süreçte özellikle ulaşım ve çevre koşulları açısından ilk yıllar sıkıntılı, hatta bazen tedirgin edici olsa da⁵⁵ zaman geçtikçe kampüs yaşamı düzene oturacak ve yapılan fiziki müdahalelerle Davutpaşa Kampüsü başta öğrenciler olmak üzere herkes için elverişli bir yerleşkeye dönüştürülecekti.

Milliyet , 27 Eylül 1999, 23.

⁵² [YTÜ Mezunları meslek yemini etti], Cumhuriyet, 26 Eylül 1999, 7.

⁵³ YTÜ 1999-2000 Akademik Faaliyet raporu, 195.

⁵⁴ Figen Atalay, [Kışlada bilim merkezi], Cumhuriyet, 25 Nisan 2000, 20.

⁵⁵ Y. Aksoy, "Prof. Dr. Durul Ören Bize Yıldız'ı Anlatıyor", Bana Yıldız Anlat, 2011, 172.

Doksanlara damgasını vuran küreselleşme artık yerini yerel ölçekte değer üretimine, yaratıcı endüstrilere ve dolayısıyla yaratıcı teknolojilere bırakmakta, yeni bin yılın internet, bilgi teknolojileri ve bilişim çağı olarak nitelendirileceği konuşulmaktaydı. Gelişmeleri yakından takip eden YTÜ, kendi web sitesi www.yildiz.edu.tr'yi kurmak için 1997-98 döneminde başlattığı çalışmaları⁵⁶ bir yıl sonra sonuca erdirmeyi başararak siteyi aktif hale getirmişti. Öğrenciler o yıl ilk defa kayıt işlemlerini internet ortamında yapmışlar ve derslerini yine bu şekilde seçmişlerdi.⁵⁷ Bahsi geçen çalışmaların yanı sıra kurum bünyesinde 1988'den itibaren etkinlik göstermeye başlayan araştırma ve uygulama merkezleri de sayıca artıyordu.⁵⁸ 2000'de Stratejik Araştırmalar Merkezi, 2001'de Balkan İleri Döküm Teknolojileri Merkezi, Ulaştırma Uygulama-Araştırma Merkezi ve Uluslararası Kentsel Çalışmalar Araştırma Merkezi, 2003'te de Türkiye Toplumsal ve Ekonomik Tarih Araştırmaları Merkezi ile Doğa Bilimleri Araştırma Merkezi açılmıştı.⁵⁹ Kurumun, akademi yıllarından (1977) bu yana çıkarılan bilimsel dergisi de 2004 yılı ocak ayında elektronik ortamda yayımlanmaya başlamış, adı da Sigma Mühendislik ve Fen Bilimleri olarak değiştirilmişti.⁶⁰ Öte yandan bu yıllarda Fen Bilimleri ve Sosyal Bilimler Enstitüleri'ne de yeni programlar eklenmekteydi.

2004 yılı yazında Yıldız Teknik Üniversitesi'nde de rektörlük seçimleri yapılacaktı. 16 Haziranda yapılan seçimlerde Prof. Dr. Emin Durul Ören en çok oyu almış, onu 160 oyla Prof. Dr. Murat Demircioğlu ve 113 oyla Prof. Dr. Emre Aysu takip etmişti.⁶¹

Kurumun araştırma konularını çeşitlendirme gayesiyle uyumlu olarak çok geçmeden yeni araştırma ve uygulama merkezlerinin eklenmesi gündeme giecektir. İlk olarak Tarihi Mirası Koruma Uygulama ve Araştırma Merkezi hayata geçirilir, ertesi yıl Turizm Alanları Yönetimi Uygulama ve Araştırma Merkezi ile Endüstriyel İlişkiler Uygulama ve Araştırma Merkezi, 2007'de de Küresel İncelemeler Uygulama ve Araştırma Merkezi açılır.⁶² 2000'li yıllara dair dünya genelinde yaşanan en önemli değişim bilgisayar kullanımının hemen hemen her alanda yaygınlaşmasıdır. Üniversite bünyesinde artık eski araç gereçlerin terk

⁵⁶ YTÜ 1997-98 Akademik Faaliyet raporu, VIII.

⁵⁷ YTÜ 1998-99 Akademik Faaliyet raporu, 163.

⁵⁸ 1988 yılında Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Uygulama-Araştırma Merkezi, 1989'da Yerleşme ve Mimarlık Bilimleri Uygulama- Araştırma Merkezi, 1992'de Fotoğrafçılık Araştırma ve Uygulama Merkezi ve 1997'de İnsan Kaynaklarını Geliştirme Merkezi açılmıştı.

⁵⁹ YTÜ 2007 Faaliyet raporu, 17.

⁶⁰ <https://sigma.yildiz.edu.tr/about-us> Sigma dergisi 2022 itibarıyla Directory of Open Access Journals (DOAJ), EBSCO Host Online Research Databases ve Emerging Sources Citation Index (ESCI) tarafından takip edilmektedir.

⁶¹ [Rektör adayları belirlendi], Cumhuriyet, 22 Haziran 2004, 5.

⁶² YTÜ 2007 Faaliyet raporu, 17.

edilerek tamamen bilgisayar destekli derslerin yapılabilmesine imkan veren projeksiyon sistemlerinin sınıflara kurulması ve farklı tür laboratuvarların bilgisayarlı düzene geçirilmesi kaçınılmaz bir gerekliliktir. Bu girişimlerin yanı sıra internet alt yapısının geliştirilmesi ve Bilgi İşlem Daire Başkanlığı'nın güçlendirilmesi de üzerinde durulan konulardan bir diğeridir. Yapılan düzenlemelerle 2006 yılında ULAKNET-Yıldız Merkez bağlantı hızı 34 Mbps, Yıldız-Davutpaşa bağlantı hızı 34 Mbps ve Yıldız-Maslak bağlantı hızı 2 Mbps olarak hizmete girer. Üniversite öğrencileri, akademik ve idari personelin kullanımı için de 1 adet e-posta sunucusu, 1 adet istenmeyen posta engelleyicisi, 1 adet web sunucusu, 1 adet SAN depolama birimi, 4 adet DNS sunucusu, 4 adet DHCP sunucusu, 2 adet vekil web sunucusu, 6 adet terminal sunucusu, 2 adet veritabanı sunucusu sisteme dahil edilirken,⁶³ Casper sponsorluğunda da Yazılım Geliştirme Laboratuvarı açılır. Günümüzde bu veriler hayli sembolik kalsa da dönem içinde kurum adına hayli önemli kazanımlar olarak görülmüştür.

1997-98 yılında erişime açılan yıldız.edu.tr sitesi site plan sayfası

⁶³ <https://docplayer.biz.tr/amp/7027798-Yildiz-teknik-universitesi-2006-yili-faaliyet-raporu.html>

Bunlardan biri Eskigediz Projesi'ydi. 2006 yılında YTÜ Mimarlık Fakültesi'nin Uluslararası Kentsel Çalışmalar Araştırma Merkezi (ICUS) ile beraber yürüttüğü proje kapsamında mimarlık öğrencileri Kütahya – Eskigediz'de Fahrettin Altay İlköğretim Okulu Ek Derslik Tasarım ve Uygulama projesini yerinde gerçekleştirmişlerdi.⁶⁶ Kalıpların hazırlanmasından demirlerin bükülmesine, beton dökümünden kalıp sökümüne kadar her işi öğrencilerin kotardığı proje iki ayda birkaç ekibin dönüşümlü çalışmasıyla tamamlanmıştı.

Yıldız Teknik Üniversitesi öğrencileri Eskigediz'de ek okul binasını tasarlayıp inşa ediyor

'Köy Enstitüleri' model oldu

OKTAY EKİNCİ

UNESCO'nun çağdaş eğitime örnek gösterdiği Köy Enstitüleri'nin ünlü "uygulama eğitimi" modeli, yarım yüzyıl sonra mimarlık eğitimine de esin kaynağı oluyor. Yıldız Teknik Üniversitesi (YTÜ) Uluslararası Kentsel Çalışmalar Araştırma Merkezi (ICUS) ve Mimarlık Fakültesi tarafından düzenlenen mimarlık öğrencileri uygulama atölyesi Eskigediz'de gerçekleşiyor. Fahrettin Altay İlköğretim Okulu'na ek bina yapımını içeren atölyenin amacı Dekan Prof. Dr. Emre Ayas anlatıyor: "Öğrencilerin eğitim-

lerinde edindikleri teorik bilgileri öğretmenleri, yerel ustalar ve yapı dünyasının profesyonel uygulamacılarıyla birlikte, ülkemiz şartlarında ihtiyacı olan bölgelerde pratiğe dönüştürmelerini hedefliyoruz."

ESKİGEDİZ'İN SEÇİMİ...

Aynı çalışmayla, öğrencilerin mimar olduklarında "sosyal sorumluluklarını" yerine getirmelerine de olanak sağlandığını belirten Prof. Dr. Ayas, yer seçimi konusunda da şunu belirtiyor: "Önce Ezurum, Gümüşhane, Kütahya çevresinde yapılan araştırmalar sonucunda; gelişimsel Osmanlı Dönemi yerleşim de-

kusunun günümüze kadar bozulmadan gelişmiş az sayıda örneklerinden biri olan Eskigediz uygun görüldü."

1970'deki büyük depremin ardından yerle birlikte adı da değiştirilen yerleşimde ilk çalışmalar 2003-2005 yılları arasında yapıldı. Türkiye Bilimler Akademisi, YTÜ Mimarlık Fakültesi ve Eskigediz Belediyesi destekli projede, "gelişimsel dokuman belgelenmesi" tamamlanmış oldu. Geçen şubat (2006) ayında da mimarlık öğrencileri 2 adet yapının rölevoelerini kotardılar. Şimdi, yaz aylarında birlikte gerçekleştirilecek, "Uygulama Atölyesi-2006" kapsamında ana si-

nifi, teknoloji dersliği, öğretmenler odası, WC'den oluşan ek okul yapısının öğrenciler tasarlıyor. Öğretim üyelerinden oluşan bir grup da statik, mekanik, elektrik projelerini hazırlıyor.

Çalışmanın ikinci aşamasında ise projelendirilen yapının inşası, öğretim üyeleri ve yerel ustaların desteğinde yine "öğrenciler tarafından" yapılacak.

Mimarlık eğitiminde, bir zamanların efsanevi okulları Köy Enstitüleri'ndeki "Anadolu'da uygulama eğitimi" felsefesini yaşama geçirecek tüm bu çalışmalara belediye ve kaymakamlığın yanı sıra özel sektör de sponsorluk yapıyor.

Ek okul binasını öğrenciler tasarladı. Öğrenciler inşaatın her aşamasında görev alıyorlar.

Cumhuriyet, 29 Temmuz 2006, 20.

2008 yılı yazı geldiğinde yeniden rektörlük seçimi yapıldı. Seçimlere giren 6 aday ; Prof. Dr. Durul Ören 211, Prof. Dr. İsmail Yüksek 137, Prof. Dr. Murat Demircioğlu 120, Prof. Dr. Oruç Bilgiç 37, Prof. Dr. Taner Şengör 3 ve Prof. Dr. Göksek Ağargün 1 oy alırlar.⁶⁷ Ancak YÖK Başkanı Prof. Dr. Yusuf Ziya Özcan en çok oyu alan adayları yeniden sıralar ve Cumhurbaşkanı Abdullah Gül de ilk sırada yer alan Prof. Dr. İsmail Yüksek'in rektör olarak atamasını onaylar. 2008-2012 yılları arasında dikkat çeken icraatlar arasında öncelikle Yıldızlar Yaşam Kültürü Dergisi adıyla bir kurum dergisi çıkarılması yer alır. Kurum içi yenilikleri, bilimsel, sanatsal ve kültürel çalışmaları konu alacak dergi yılda dört sayı hazırlanacaktır. 2016 yazına kadar toplam 20 sayı yayımlanan dergi ücretsiz dağıtılacaktır. 15 Nisan 2009 tarih ve 2009/14957 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla Gemi İnşaatı ve Denizcilik Fakültesi kurulur.⁶⁸ YTÜ'nün onuncu fakültesinin kurucu dekanı da Prof. Dr. Bahri Şahin'dir. 1967'de ilk olarak Makine Bölümü'ne bağlı olarak açılan gemi opsiyonu, İDMMA döneminde Gemi Makineleri Dalı adını almış, Yıldız Üniversitesi döneminde Mühendislik Fakültesine bağlı sırasıyla Gemi İnşaatı Mühendisliği Bölümü

⁶⁶ <https://v3.arkitera.com/s43-ytu-gediz-yaz-okulu-ogrencileri.html>

⁶⁷ <https://www.haberturk.com/gundem/haber/81092-rektorluk-secimleri-yapildi>

⁶⁸ <https://www.mevzuat.gov.tr/anasayfa/MevzuatFihristDetayIframe?MevzuatTur=1&MevzuatNo=2809&MevzuatTertip=5>

2006'da Gemi İnşaatı ve Gemi Makineleri Mühendisliği adını almış, 2009'da da nihayet fakülteleşmiştir. Fakülte bünyesine eklenen ikinci bölüm de Gemi Makineleri İşletme Mühendisliği'dir. 2009 yılında YÖK'e yapılan başvuruyla mevcut İnsan Kaynakları Geliştirme Merkezi, Sürekli Eğitim Merkezi adını alır. Yıldız-SEM olarak faaliyete geçen merkez, bünyesinde Kariyer Merkezi oluşturulması, ulusal ve uluslararası sertifikalı eğitim programları açılması, kişisel gelişimi destekleyen eğitimlerin düzenlenmesi gibi amaçlar taşımaktadır.

2010 yılında Sanat ve Tasarım Fakültesi tarafından İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti projeleri arasında uluslararası görünürlüğü en yüksek çalışmalardan biri olan Yaratıcı Şehirler ve Endüstriler Sempozyumu⁶⁹ gerçekleştirilir. Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı (United Nations Conference for Trade and Development kısa adıyla UNCTAD) Genel Sekreteri Dr. Supachi Panitchpakdi'nin bizzat açılışına katıldığı sempozyum daha sonra İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti Ajansı'nın en prestijli projelerinden biri olarak gösterilecektir.⁷⁰ Otağ-ı Hûmayun'un onarılması ve Davutpaşa Kongre Merkezi'nin inşa edilmeleri de yine İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti Ajansı'nın destekleriyle gerçekleştirilmiş Üniversite'nin özel projeleri arasına girecektir.

2010 İstanbul Avrupa Kültür Başkenti bütçesi kapsamında hayata geçirilen kongre merkezi

2011 yılına gelindiğinde kurumun 100. kuruluş yılı kutlamaları öne çıkar. Yüzüncü yılından itibaren sonraki dört yılı kapsayacak yeni bir stratejik plan için Ön Hazırlık, Ortak Akıl Arama Konferansı ve Çıktıların Bütünleştirilmesi başlıkları altında üç aşamadan oluşan bir süreç tasarlanır.⁷¹ Kurumun sahip olduğu özellikler, nesnel veriler vb. koşullar

⁶⁹ http://www.yses.yildiz.edu.tr/Media/SEMPOZYUM_KITABI_THE_SYMPOSIUM_BOOK.pdf

⁷⁰ <http://www.yses.yildiz.edu.tr/Homepage.html>

⁷¹ YTÜ 2011-2015 Stratejik planı, 9. [Erişim yeri: <https://stg.yildiz.edu.tr/images/files/2011-2015%20STRATEJIK%20PLANI.pdf>]

yeterli, orta ve yetersiz olarak üç aşamada sıralanarak, elde edilen sonuçların iyileştirilmesi için belirlenecek stratejilerin ne olabileceği tayin edilir. Yapılan tespitlerde en düşük seviye olan başlıklar (2011 yılı itibariyle) uluslararası öğrenci sayıları, yurt ve lojman yeterliliği, uzaktan eğitim ile ulusal veya uluslararası programların yeterliliği, YTÜ’de yürütülen disiplinler arası proje sayısı ve YTÜ’de yürütülen uluslararası proje sayısı olarak sıralanır.⁷²

2008-2016 arasında iki dönem üst üste Prof. Dr. İsmail Yüksek rektörlük yaptıktan sonra 2016-2020 döneminde Prof. Dr. Bahri Şahin göreve gelir. 15 Temmuz darbe girişiminin ardından ülke genelinde ilan edilen Olağanüstü Hal koşulları altında yeni akademik yıl açılır. Yaşanan olumsuzluklara rağmen durumun üstesinden gelinebilmesi amacıyla “Araştırma ve Geliştirmede Öncü Üniversite Olma” hedefiyle akademik çalışmalar hız verilmesi talep edilmektedir. Buna göre ilk olarak üniversite bünyesindeki araştırmaların etkinliği artırılacak, ardından da yeni projeler için çalışılacaktır.⁷³ Araştırmaların doğal mekânı olan laboratuvarların geliştirilmesi de ikinci büyük hamle olarak görülmektedir. Böylece Merkez Laboratuvarın etkinleştirilmesi, Mediko hizmetlerinin yeni binasında daha gelişmiş imkânlarla verilmesi, Prof. Fuat Sezgin Siber Güvenlik ve Bilgi Teknolojileri Merkezi’nin kurulması, farklı fakültelere bağlı elliden fazla laboratuvarın yenilenmesi gibi projeler sıralanır. Cihaz performanslarını ölçülmesi ve bu analizlerin TÜBİTAK ile paylaşılması sonucunda da geliştirilen örnek bir modelle laboratuvarlarda kullanılan tüm cihazların performans analizleri yapılarak orta ve düşük seviye çalışır durumdaki cihazlar Merkez Laboratuvara aktarılması ve burada uygun test programlarında kullanıma girmesi sağlanır.⁷⁴ Lapsis yazılımıyla cihazlara ve kullanıcılarına dair bilgilerin erişime açılmasıyla da kurum dışından test için gelecek kişilerin konuyla ilgili cihaz ve kişiyle doğrudan irtibat kurması mümkün olacak⁷⁵ ve 1600 civarındaki iş (test) hacmi çok yüksek rakamlara taşınabilecektir.

Bu dönemde yeni bir dekanlık olarak YTÜ Senatosunun 12 Ocak 2017 tarihli kararıyla Öğrenci Dekanlığı kurulur. Prof. Dr. Mehmet Engin Deniz’in kurucu dekan olarak atandığı bu yeni birimden beklenen, öğrencilerin sorunlarını çözmede onlara yardımcı olacak bir yapı teşkil edilmesidir. Dekanlığın ana konularının başında öğrencilerin barınma, yemek,

⁷² Age, 20-21.

⁷³[https://stg.yildiz.edu.tr/images/files/2016%20Y%C4%B1l%C4%B1%20YTU%20Idare%20Faal%C4%B1yet%20Raporu%20\(REVIZE\)\(1\).pdf](https://stg.yildiz.edu.tr/images/files/2016%20Y%C4%B1l%C4%B1%20YTU%20Idare%20Faal%C4%B1yet%20Raporu%20(REVIZE)(1).pdf)

⁷⁴ Prof. Dr. Bahri Şahin ile 14 Haziran 2022 tarihinde yapılan yüz yüze görüşme notlarından alınmıştır.

ulaşım ve sağlık gibi temel sorunlarının giderilmesi gelirken, öğrencilerin ders dışı zamanlarını etkili şekilde değerlendirmeleri için de eğitsel, mesleki ve sosyal gelişimine yönelik bir dizi sanatsal, sportif, kültürel ve de sosyal etkinlik planlanması hedeflenir.

YTÜ Davutpaşa Kampüsü yeşil alan düzenlemeleri, 2016-2020

Zaman geçtikçe Yıldız Teknik Üniversitesi'nin bir zamanlar Yıldız semtinde oluşturduğu canlılığı şimdi Davutpaşa Kampüsünde günden güne artan nüfusuyla komşu semtleri Esenler, Tozkoparan, Cevizlibağ ve Güngören'e taşıyacak gibidir. 2018 yılına gelindiğinde mevcuttaki 25 araştırma ve uygulama merkezine "Sosyo-Park"⁷⁶ ve "Sat-Park (Sanat ve Tasarım Parkı)"⁷⁷ adıyla tanımlanan yeni merkezler eklenir.

Kurum bünyesinde Sağlık, Spor ve Kültür Daire Başkanlığı'na bağlı olarak faaliyetlerini sürdüren öğrenci kulüplerinde de bu yıllarda belirgin bir hareketlilik yaşanmaktadır. 68 farklı kulüp bünyesinde kayıtlı üye sayısı 14bine dayanmıştır.⁷⁸

2019'da sırasıyla "Bilişim Teknolojileri Geri Dönüşüm Projesi" kapsamında, üniversitemizde atıl durumda bulunan ve yenilenen laboratuvarlardan çıkan kullanılabilir durumdaki 500'den fazla bilgisayarın bakım-onarımı yapılarak yurt genelinde 27 şehirde bulunan ihtiyaç sahibi 50 okula gönderilmesi, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından desteklenen "Sıfır Atık" ve "Sıfır İsrar" projelerinde YTÜ olarak yer alınması, üniversite kampüslerinde çok amaçlı okuma salonları açılması, "Yıldız'lı Mezunlar Platformu"nun hayata geçirilmesi, "Kültürel Mirasların Korunması ve Yaşatılması Projesi" kapsamında Davutpaşa Kampüsü içerisinde yer alan Davutpaşa Kışlası'nın bir parçası durumundaki

⁷⁵ Prof. Dr. Bahri Şahin ile 14 Haziran 2022 tarihinde yapılan yüz yüze görüşme notlarından alınmıştır.

⁷⁶ Resmi Gazete, 6 Mayıs 2018, S. 30413.

⁷⁷ Resmi Gazete, 13 Mayıs 2018, S. 30420.

Tarihi Hamam'ın restorasyonun tamamlanması, Davutpaşa Yerleşkesi Misafirhane projesine başlanması⁷⁹ gibi çalışmalar gerçekleştirilir.

2020 yılı Ocak ayından itibaren tüm dünyayı etkisi altına alan aynı yılın Mart ayından itibaren de ülke çapında önlemler alınmasını zaruri kılan pandemi baş gösterecektir. Covid 19 virüsünün hızla yayılması ve ölüme sonuçlanan vaka sayılarının dramatik biçimde yükselmesi dünya çapında görülmemiş bir dizi önlemin geliştirilmesine neden olmuş, günlük hayattan ticarete, eğitimden eğlenceye her konuda bireyi ve toplumu yeni kurallarla tanıştırmıştır. Yıldız Teknik Üniversitesi de Uzaktan Eğitim Merkezi'nin geliştirdiği platform sayesinde kısa süre içinde mevcut alt yapısını kullanarak uzaktan öğrenime hızla geçen kurumlardan biri olmayı başarmış, bazı aksaklıklara rağmen çevrimiçi derslerin çok vakit kaybetmeden başlaması sağlanabilmiştir. Öte yandan Sağlık Bakanlığı tarafından Covid 19 aşısının geliştirilmesine yönelik olarak Prof. Dr. Serap Derman yürütücülüğünde YTÜ Biyomühendislik ve Moleküler Biyoloji ve Genetik bölümlerinde görev yapan akademisyenlerden oluşan bir ekip aşı çalışmalarına başlar, Kimya Bölümü öğretim üyesi Prof. Dr. Sezgin Bakırdere ve araştırma ekibinin konuyla ilgili geliştirdikleri bir başka proje de Sağlık Bakanlığı'na bağlı Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı (TÜSEB) tarafından kabul edilir.

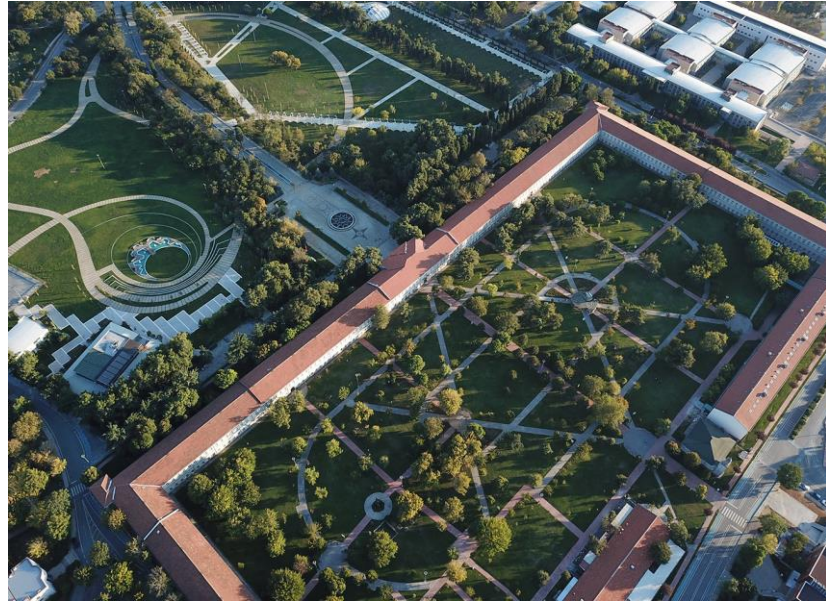
2020 yılı Ağustos ayına gelindiğinde rektörlükte görev süresi dolan Prof. Dr. Bahri Şahin'in yerine Prof. Dr. Tamer Yılmaz atanır⁸⁰ (14 Ağustos 2020) ve kurum tarihinde yirmi üçüncü dönemde on yedinci yönetici olarak göreve gelir. Daha önce 2010-2012 arasında Yıldız Teknik Üniversitesi'nde Rektör Yardımcılığı, 2013-2018 yılları arasında da Gaziantep Hasan Kalyoncu Üniversitesi'nde rektörlük yapan⁸¹ Prof. Dr. Yılmaz bu atamayla kariyerindeki ikinci rektörlük vazifesini üstlenir. Rektör değişikliğiyle beraber Ağustos ayı içinde yeni yönetim döneminin rektör yardımcıları, üniversite yönetim kurulu ve senato üyeleri belirlenir. Prof. Dr. Umut Rıfat Tuzkaya Yönetimden, Prof. Dr. Ayşe Banu Karadağ Eğitim ve Öğretimden, Prof. Dr. Bestami Özkaya da Araştırma ve Planlamadan sorumlu rektör yardımcıları olurlar.

⁷⁸ YTÜ 2018 Yılı İdari Faaliyet Raporu, 35-36.

⁷⁹ YTÜ 2019 yılı Faaliyet Raporu, 4-8.

⁸⁰ [Atama Kararları], Resmi Gazete, 14 Ağustos 2020, S.31213.

2020 yılından bu yana Yıldız Teknik Üniversitesi 21. Yüzyılın gerektirdiği atılımları ortaya koyarak YTÜ için yeni hedefler belirlemekte ve ilgili projeleri hızla uygulamaya koymaktadır. Örneğin Sıfır Atık Belgesi alan Türkiye'deki ilk üniversite olarak, Yıldız Teknik Üniversitesi Engelsiz Üniversite, Sürdürülebilir Kampüs, Akıllı Kampüs projeleri, Temiz su ve temiz enerji kullanımına yönelik faaliyetleriyle dikkatleri çekmektedir. Ulusal ve uluslararası sahada görünürlüğünü dünya standartlarında ölçülür başarılarla artıran YTÜ, burs imkânlarıyla öğrencileri, yayın teşvik politikalarıyla da akademisyenleri desteklemekte, Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinatörlüğündeki proje türlerini çeşitlendirilmesi ve Enstitülerde gerçekleştirilen tez çalışmalarının nitelik ve nicelik açısından geliştirilmesi amacıyla hem özendirici hem de kolaylaştırıcı tavrını ödün vermeden sürdürmektedir. 2021 yılı Aralık ayında YÖK tarafından yapılan açıklamaya göre Araştırma Üniversiteleri listesinde A1 grubunda Türkiye'nin en iyi beşinci araştırma üniversitesi olan Yıldız Teknik Üniversitesi, 2003 yılında kurulan Teknopark'ıyla da son iki yılın en başarılı Teknopark ödüllünün de sahibidir.

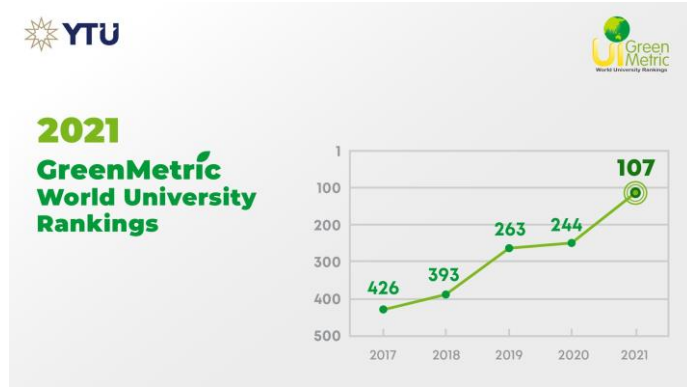

YTÜ Davutpaşa Kampüsü

Rektör Yılmaz'ın ileri sürdüğü Proaktif Üniversite tabiriyle beraber süratle çağın gerekliliklerine uygun bir eylem planı da devreye girmiş olur. Gerçekleştirilecek hamleler içinde 2020 Güz döneminde eğitimin yine uzaktan erişimle yapılacak olması nedeniyle öncelikle alt yapı ihtiyaçlarına yönelik çalışmalardan planlanır. UZEM olarak bilinen

⁸¹ Prof. Dr. Tamer Yılmaz 2013-2018 yılları arasında Gaziantep Hasan Kalyoncu Üniversitesi'nde rektör olarak

program yine yerli üretim bir LMS yani Learning Management System yazılımıyla değiştirilir. Derslerin çevrimiçi yapıldığı platform olan Big Blue Button açık kaynak kodu yerine tüm dünyada büyük bir verimlilikle kullanılan ZOOM platformuna geçilir. Sınavların yapıldığı sınav modülü de daha performanslı yerli bir yazılımla yenilenir. Böylece *online.yildiz.edu.tr* portalı tümüyle yenilenir. Gerek öğrenciler gerekse akademisyenler için sağlıklı iletişim imkânı sunan bu alt yapı hizmeti, bir yıl sonra Yıldız Teknik Üniversitesi'ne ÜNİAR'ın 'Türkiye Üniversite Memnuniyet Araştırması 2021 yılı sonuçlarına göre "Uzaktan Eğitim Altyapısı" kategorisinde devlet üniversiteleri arasında birincilik getirecektir.⁸² Devam eden süreçte derslerin hibrit yapılabilmesi için fakültelerde bazı sınıfların bu alt yapıya uygun hale getirilmesi, E-mail sisteminin yenilenmesi, YTÜ internet sitesinin yeniden tasarlanması, Wi-Fi altyapısının geliştirilmesi ve son zamanlarda ihtiyaca tam cevap veremeyen USİS öğrenci Bilgi Sisteminin daha iyi bir modelle değiştirilmesi için çalışmalar başlatılır. Dönem biterken Gemi İnşaatı ve Denizcilik Fakültesi öğrencilerinden oluşan takım da, Ulusal Gemi ve Yat Tasarım yarışmasında hem birincilik hem de ikincilik ödüllerini alarak 9 yıldır olduğu gibi yine ilk sıradaki yerini korudukları görülür. Öte yandan UI Green Metric 2020 verilerine göre dünyadaki "En Sürdürülebilir Üniversiteler" listesinde YTÜ, yirmi sıra yükselerek 244.'lüğe yerleşmiştir. 2022 yılı sonundaysa hedeflendiği gibi ilk yüz içine giren YTÜ, 95. sıraya yükselecektir.

YTÜ Green Metric grafiği (2021)

Yeni hedeflerle beraber 2021'in ilk aylarında çok sayıda akademisyenin peş peşe gelen proje kabul haberleri de uzaktan eğitim günlerinde fiziksel olarak birbirleriyle temas edemeyen akademik ve idari personelin ortak sevinçler yaşamasına imkân sunar. Yıldız Teknik Üniversitesi Araştırma Üniversitesi kimliğini iyice benimserken bir yandan da adeta kabuk değiştirmektedir. KOOP Eğitim Modeli de bu değişimin getirdiği yeni

uygulamalardan biri olarak Mart ayında duyurulur. Öğrencilerin kuramsal bilgilerini uygulamayla pekiştirmelerini, kazandıkları deneyimle fark yaratmalarını hedefleyen KOOP Eğitim Modeli gelenekselleşmiş staj programlarının daha inovatif bir zeminde yeniden düzenlenmesi demektir. Her öğrencinin KOOP modeline dahil olması zorunlu olmamakla beraber, bu yolla çalışma imkanı bulacak öğrencilerin teorik bilgilerini pratik uygulama deneyimiyle zenginleştirmesi amaçlanır. 2020 yılı Ağustos ayında Yıldız Teknik Üniversitesi bünyesinde akredite bölüm ve program sayısı bir elin parmaklarını geçmezken 2022 sonunda MÜDEK, FEDEC ve EPDAD akreditasyonlarını sağlamış program sayısı 35'e yükselmiştir. Uzun yıllardır atama bekleyen akademik personele yönelik 2021'de 150'yi, 2022'de ise 160'ı aşan kadro temini sağlanırken, yine bu dönemde ilk defa kurum içi idari personele yönelik görevde yükselme; şeflik ve şube müdürlüklerine atamalar gerçekleştirilir.

YTÜ Davutpaşa Kampüsü Rektörlük önünde Mezuniyet Töreni Hatırası, 2022.

Yıldız Teknik Üniversitesi tarihinde daha önce görülmemiş coşkulu bir hareketlilik yaşanmaktadır. Öğrencisinden akademisyenine dalga dalga yayılan başarılı çalışmalar Yıldız Teknik Üniversitesi'ni ülke çapında daha da ileri bir noktaya taşımaktadır. Üniversite olarak sergilenen başarı, orta öğretime katkı sağlanması açısından da önemli görülerek Milli Eğitim Bakanlığı ile imzalan Mesleki ve Teknik Eğitim İş Birliği Protokolü kapsamında Elektrik-Elektronik Teknolojisi ve Bilişim Teknolojileri alanında YTÜ'nün sahip olduğu akademik bilgi ve birikimini Maçka Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'yle

⁸² https://www.uniar.net/_files/ugd/779fe1_c23bd34f09e9427aa16be7b04e49d637.pdf

paylaşmasının önü açılır. Diğer bir deyişle Yıldız Teknik Üniversitesi sahip olduğu donanım ve tecrübeyi orta öğretimde de etkin kılacak bir rol üstlenmektedir. Daha da önemlisi 2022 Güz döneminde açılacak olan ilkokuluyla, YTÜ Okulları kurulmuş ve Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı özel okullar statüsünde konumlanarak YTÜ Okulları İlkokulu, 2022 Güz döneminde Davutpaşa Kampüs girişinde yer alan tarihi fırın binasında öğretime başlamıştır.

Birleşmiş Milletler'in 17 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefini temel alan Times Higher Education Etki Sıralaması'nda *Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı* kategorisinde 1400'ü aşkın üniversite arasında Yıldız Teknik Üniversitesi bu dönemde 72. sıraya yükselir. Genel sıralamada ilk 300'de yer alan YTÜ, "Yoksulluğa Son", "Nitelikli Eğitim", "Temiz Su ve Sanitasyon" kategorilerinde ilk 200, "Sorumlu Üretim ve Tüketim", "İklim Eylemi", "Sudaki Yaşam" ve "Karasal Yaşam" kategorilerinde de ilk 300 içinde sıralanır.⁸³

Tüm yüksek lisans programlarında öğrenim gören öğrenci sayısının genel mevcuda oranıysa 2022 itibarıyla %35'e ulaşmıştır. Bu rakam içinde %8'lik dilimse sadece doktora öğrencilerini kapsamaktadır. Kurumun yakın vade hedefi Doktorada %10, orta ve uzun vadedeyse %25 olarak telaffuz edilmektedir. Böylece Yıldız Teknik Üniversitesi araştırma temelli öğretim ve bunun çıktılarını oluşturan projelerle destekli tez çalışmalarıyla yerelde ve evrensel ölçüde bilim dünyasına etkin katkılar yapan bir kurum hüviyeti kazanması kaçınılmaz bir nihai hedef olarak benimsendiği görülmektedir.

⁸³ <https://www.timeshighereducation.com/world-university-rankings/yildiz-technical-university>

3. ARAŞTIRMAYA VERİLEN DESTEĞİN KULLANIMI

YTÜ BAP Koordinatörlüğü tarafından desteklenen ve GÜDÜMLÜ Proje statüsündeki “Yıldız Teknik Üniversitesi Kurumsal Bellek Araştırma Projesi” kapsamında hazırlanan bütçede iki yüksek lisans öğrencisinin bursiyer olarak görevlendirilmesi, araştırmanın gereklilikleri arasında yer alan ücretli arşivlerden Cumhuriyet Gazetesi dijital arşivine erişim hizmetinin satın alınması ve projede elde edilen verilerin dijital ortamda saklanması amacıyla sarf malzeme alımına yer verilmişti. Hazırlanan bütçe kalemleri öngörülen rakamlar içinde kalınarak kullanıldı. Cumhuriyet Gazetesi Arşivinden elde edilen kopyaların kullanımı içinse ayrıca bir ödeme kalemi öngörülmüş olmasına rağmen, ilgili işlem abonelik hizmetlerinin kapsamında kalarak ayrıca bir ödeme yapılmasını gerektirmedi.

Bütçe Özeti

Projenizin bütçe hareketleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Açıklama	Tutar
Onaylanan Bütçesi (TL)	20136
Ek Ödenek (TL)	1000
Ek Ödenek (TL)	0
Ek Ödenek (TL)	0
Toplam Bütçe (TL)	21136
Gerçekleşen Harcama (TL)	19550,92
Bekleyen Sipariş (TL)	0
Kullanılabilir Bakiye (TL)	1585,08

Öte yandan Proje kapsamında yapılan araştırmada dönemin Fransızca gazetelerine erişim için ücretsiz hizmet veren Fransız Ulusal Kütüphanesi'ne bağlı gallica.bnf.fr platformundan, yine ücretsiz hizmet veren <https://www.devletarsivleri.gov.tr/> sitesinden, yine ücretsiz basın taramasına imkân veren <https://www.gastearsivi.com/> portalından yararlanıldı. Resmi gazete arşivine de benzer şekilde ücretsiz olarak erişildi.

4. ARAŞTIRMANIN KİTAPLAŞTIRILMASI

Yaklaşık bir yıl süren yoğun araştırma sürecinin sonunda elde edilen veriler, projenin nihai hedefi doğrultusunda kitaplaştırılmak üzere kaleme alındı. On ayda hazırlanan yayının 2023 yılı bahar aylarında basılacağı öngörülerek yayının Cumhuriyetin yüzüncü yılında, Yıldız Teknik Üniversitesi'nin cumhuriyete tanıklık eden bir kurum olarak işaret edilmesine karar verildi. Böylece Osmanlı İmparatorluğu'ndan Türkiye Cumhuriyeti'ne intikal eden birkaç köklü kurumdan biri olarak Yıldız Teknik Üniversitesi'nin özgün hikâyesinin önemli bir tanıklık olarak değer bulmasının önü açıldı. Hazırlanan yayında Cumhuriyet tarihimize tanıklık eden az sayıdaki kurumlardan biri olarak Yıldız Teknik Üniversitesi'nin Yüksek Öğretimdeki yerine, gelişimine ve de gösterdiği sürekliliğe odaklanıldı. Osmanlı İmparatorluğu'nun son yıllarında ortaya konan sanayileşme ve kalkınma çabalarını sahada sırtlayan mezunlarıyla Kondüktör Mekteb-i Âlisi, cumhuriyetle beraber Nafia Fen Mektebi'ne dönüşerek bayındırlık faaliyetlerinin köylerden kentlere, imalathanelerden fabrikalara büyük bir seferberlikle yaygınlaşmasında en önde koşan kadroları yetiştirmiştir. İlk mühendis kadınlardan önce, ilk tekniker kadınlarımızı yine Nafia Fen Mektebi mezun etmiştir. 1937'ye gelindiğinde eğitimin tam bir ulusal seferberlik olarak görüldüğü o yıllarda, teknik eğitimde özgün bir model olmak üzere yenilenen kurum, Teknik Okulu adını alarak, daha kapsamlı bir müfredata geçmiş, daha donanımlı öğrenciler yetiştirilmesi için de ileri ihtisas sınıfları açmıştır. Teknik Okulu öylesine başarılı olmuştur ki kendisinden sonra kurulacak tüm teknik okullara örnek gösterilmiş, hatta bazılarının doğrudan kurucusu olarak Teknik Okulu'nun yöneticileri ve hocaları görevlendirilmiştir.

Türkiye büyürken, İstanbul gelişirken ve dünya değişirken adı artık İstanbul Yıldız Yüksek Teknik Okulu olarak anılan bu okul, yine kendi sınırlarını aşarak Akademi olmaya doğru adımlar atmıştır. Bu uğurda verilen kararlı mücadele ülkenin geçtiği hayli zor zamanlara rağmen hedefine ulaşmış ve öğrencileriyle kurum yöneticilerinin ve de mezunlarının büyük dayanışması olarak tarihe geçmiştir. 1980 sonrasında Yüksek Öğretim Kanunu ile kurumların statüleri yeniden belirlenirken İstanbul Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademimiz, Yıldız Üniversitesi adını almıştır. Böylece Yıldız'ın sorumluluk alanı daha

da genişlemiş; toplumun yararına bilgi üretmesi, bilime katkı sağlaması ve özgün araştırmalarıyla tanınması için yeni bir fırsat doğmuştur. 1992 yılında kurumumuz nihai olarak Yıldız Teknik Üniversitesi adını alarak yeni bir yapılanma modeliyle fakülte sayısını artırmış ve kendisine yepyeni hedefler koyarak hem ülkemizin ve hem de dünyanın sayılı üniversiteleri arasına girmek için sürekli çalışmayı ve üretmeyi temel ilke edinmiştir.

Cumhuriyetimizin Yüzüncü Yılında Yıldız Teknik Üniversitesi isimli kitap iki ana bölümde kurgulandı. Birinci bölümde “Bilgi Çağında Araştırma Üniversitesi Olmak” başlığı altında kurumun bugünden geleceği nasıl gördüğü, ikinci bölümdeyse “Yıldız Teknik Üniversitesi Öncülü Kurumlar” başlığı altında Yıldız Teknik Üniversitesi Kurumsal Bellek Araştırma Projesi kapsamında elde edilen bulgularla şekillendirilmiş kurum tarihsel anlatısına yer verildi. Bu bölümleyle hem Yıldız Teknik Üniversitesi’nin geleceğe dair hedeflerine yer verilmesi hem de yüzyılı aşkın bir süredir kesintisiz öğretim faaliyetini sürdüren Üniversitenin öncülü kurumlarına odaklanılması sağlandı. Böylece 1911’den günümüze görev almış tüm yöneticilerin etkin oldukları dönemlerde yaşananlar ışığında mektepten üniversiteye dönüşümün nirengi noktaları belirginleştirildi. Proje Sonuç Raporu yazılırken, kitabın yayın ve basım için teknik hazırlıkların sürdüğünü eklemek yerinde olacaktır.

RAPORDA YER VERİLEN KAYNAKLAR

Kitaplar ve makaleler

- Aksoy, Yavuz. Bana Yıldızı Anlat. Yıldız Teknik Üniversitesi Basım-Yayın Merkezi, 2011.
- Aksoy, Yavuz. Yüzüncü Yılında Yıldız Teknik Üniversitesi: 1911-2011. Yıldız Teknik Üniversitesi Basım-Yayın Merkezi, 2011.
- Aksoy, Yavuz. 100. Yılında Yıldız Teknik Üniversitesi Vakıf ve Dernekleri. Yıldız Teknik Üniversitesi Basım-Yayın Merkezi, 2013.
- Ayhan, Hakan. "Dünyada ve Türkiyede Akademilerin Tarihçesi ve Bugünkü Durumu". Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi. C. 15. S. 2. 1982.
- Dölen, Emre. Türkiye Üniversite Tarihi 1: Osmanlı Döneminde Darülfünun (1863- 1922). İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2009.
- Dölen, Emre. Türkiye Üniversite Tarihi 2: Cumhuriyet Döneminde Osmanlı Darülfünunu (1922- 1933). İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2010.
- Dölen, Emre. Türkiye Üniversite Tarihi 3: Darülfünundan Üniversiteye Geçiş (Tasfiye ve Yeni Kadrolar). İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2010.
- İlgım, Bedi. İstanbul Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi –kuruluşundan bugüne, 1973.
- İnşaatçıların Tarihi: Türkiye’de Müteahhitlik Hizmetlerinin Gelişimi ve Türkiye Müteahhitler Birliği İstanbul: Tarih Vakfı, 2006.
- Ergüvenç, Mebus. İnşaatlarda 70 Yıl Hatırladıklarım. İntes, 2006.
- Ergün, Mustafa. İkinci Meşrûtiyet Devrinde Eğitim Hareketleri. Ankara: Ocak, 1996.
- Ergin, Osman. Türkiye Maarif Tarihi. İstanbul: Eser Matbaası, 1977.
- İhsanoğlu, Ekmeleddin. Darülfünun: Osmanlı’da kültürel modernleşmenin odağı. İstanbul: 2008.
- Karaca, Mehmet. İstanbul Teknik Üniversitesi ve Mühendislik Tarihimiz. İstanbul: İTÜ Vakfı Yayınları, 2012, s.154-155.
- Koçer, Hasan Ali. Türkiye’de Modern Eğitimin Doğuşu ve Gelişimi (1773-1923). İstanbul: MEB Yayınları, 1991.
- Özdenmez, Selaaddin. Yıldız Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi 1983-1983. İstanbul, 1984.
- Pakalın, Mehmet Zeki. Osmanlı Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü II. İstanbul: M.E.B. Yayınları, 1993, S. 292-293.
- Partal, Ahmet Refik (ed.) Çağa Şahitlik Eden Yıldızlar)1960-2000, Yıldız Mezunları Derneği Yayınları, 2021.
- Saylan, Kemal. “Osmanlı’da Mesleki Teknik Eğitim Kurumları: Kondüktör Mektebi” Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi, c.7. s.18. (2016):150-165.

Selçuk, Mehmet. YTÜ'nün Türk Haritacılığına Katkıları. Yıldız Teknik Üniversitesi Basım-Yayın Merkezi, ss.181-196,2014.

Dijital kaynaklar:

<https://www.anayasa.gen.tr/cbhs-ek-8.pdf>

<https://avesis.yildiz.edu.tr/proje/cf37f710-3902-4cda-93ed-ed401c859488/covid-19-asisinda-kullanilmak-uzere-turkiyenin-antijenik-peptid-protein-kutuphanelerinin-olusturulmasi-spesifik-antijenik-peptid-proteinlerin-uretimi-ve-asi-formulasyonlari-olarak-immun-yanit-sonuclarinin-eldesi>

<https://islamansiklopedisi.org.tr/darulfunun> (İslam Ansiklopedisi, C.8, s.521-522)

<https://www.haberturk.com/kovid-19-tedavisinde-kullanilan-ilaclarin-izotoplari-yerli-imkanlarla-sentezlenecek-2682313>

<https://www.haberturk.com/gundem/haber/81092-rektorluk-secimleri-yapildi>

https://www.researchgate.net/publication/335682061_ULKEMIZDE_MUHENDISLERIN_SENDIKALARLA_ILISKILERI].

<https://www.mevzuat.gov.tr/anasayfa/MevzuatFihristDetayIframe?MevzuatTur=1&MevzuatNo=2809&MevzuatTertip=5>

<https://sigma.yildiz.edu.tr/about-us>

<https://www.termodinamik.info/ytu-gelisim-ve-atilim-programi-ile-universitemizin-onumuzdeki-donemde-yildizi-parlayacak>

<https://www.timeshighereducation.com/world-university-rankings/yildiz-technical-university>

https://www.uniar.net/_files/ugd/779fe1_c23bd34f09e9427aa16be7b04e49d637.pdf

<https://univder.org/kurucu-listesi/>

<https://v3.arkitera.com/s43-ytu-gediz-yaz-okulu-ogrencileri.html>

http://www.yses.yildiz.edu.tr/Media/SEMPOZYUM_KITABI_THE_SYMPOSIUM_BOOK.pdf

<http://www.yses.yildiz.edu.tr/Homepage.html>

<https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/MECMEB/mmdb01ic03c005/mmdb01ic03c005ink076.pdf> (sayfa 176)

<https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/MECMEB/mmdb01ic03c006/mmdb01ic03c006ink096.pdf> (sayfa 413-420)

Yıldız Teknik Üniversitesi kurum arşivinden

Ergeneli, Adnan. İstanbul Teknik Okulu'ndan İstanbul Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'ne (29.07.1963-19.01.1970)

YTÜ Arşivi, Nafia Fen Mektebi Raporu, 1923-1933.

YTÜ Arşivi, Nafia Fen Mektebi Şehadetnamesi, 1934.
YTÜ Arşivi, 9. Temmuz 1999 tarihli belge
YTÜ Arşivi, 6074-115-19/1572 sayı numaralı 29 Temmuz 1999 tarihli yazı
YTÜ 1999-2000 Akademik Faaliyet raporu
YTÜ 1997-98 Akademik Faaliyet raporu, VIII.
YTÜ 1998-99 Akademik Faaliyet raporu
YTÜ 2007 Faaliyet raporu
YTÜ 2018 Yılı İdari Faaliyet Raporu
YTÜ 2019 yılı Faaliyet Raporu

Basın Kaynakları:

Cumhuriyet, 6 Haziran 1928, 1.
Cumhuriyet, 1 Mart 1959, 5.
Cumhuriyet, 4 Aralık 1981, 1,7.
Cumhuriyet, 22 Mayıs 1982, 12.
Cumhuriyet, 6 Haziran 1983, 5.
Cumhuriyet, 17 Temmuz 1984, 6.
Cumhuriyet, 11 Ekim 1985, 6.
Cumhuriyet, 26 Ocak 1989, 16.
Cumhuriyet, 27 Mayıs 1992, 3.
Cumhuriyet, 15 Temmuz 1994, 7.
Cumhuriyet, 16 Temmuz 1994, 14.
Cumhuriyet, 5 Temmuz 1998, 7.
Cumhuriyet, 26 Eylül 1999, 7.
Cumhuriyet, 25 Nisan 2000, 20.
Cumhuriyet, 22 Haziran 2004, 5.

Milliyet, 18 Haziran 1997.
Hürriyet, 3 Mayıs 2000.

RESMİ GAZETE

Resmi gazete, 1 Eylül 1971, Sayı: 13943.
Resmi Gazete, 11 Temmuz 1992, S.21281, 28.
Resmi Gazete, 13 Temmuz 1996, S.22695, 3-4.
Resmi Gazete, 6 Mayıs 2018, S. 30413.
Resmi Gazete, 13 Mayıs 2018, S. 30420
Resmi Gazete, 14 Ağustos 2020, S.31213.